

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG-UTCA 1. TELEFONSZÁMOK: 7-89. SZ. (SZERKESZTŐSÉG), 1-88. SZ. (KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYVNYOMDA).

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYED-ÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ. KÜLFÖLDRE: A FENTI DIJAK KÉTSZERESÉ. EGYES SZÁM FILLÉR. VASARNAP 24 FILLÉR.

16 OLDAL

VI. ÉVFOLYAM, 231. SZÁM
1929 OKTÓBER 11. PÉNTEK.

12 FILLÉR

Intő példa

Összeomlott Ausztriában egy bank, a régi monarchiának és a jelenlegi Ausztriának egyik leghatalmasabb pénzintézete, a Bodenkreditanstalt, megrendítve bukásával az osztrák gazdasági életet és magával rántva sokezer egzisztenciát. Hogyan lehetséges, hogy ez a megingathatatlan hitt mamutbank, amely hosszú éveken keresztül versenytársa tudott lenni Rotschildék hatalmas bankintézetének, a Kreditanstaltnak, egyszerre csak összeroppant? Az egyetlen magyarázat erre: a Bodenkreditanstalt túlméretezte üzleteit, nem számolt a mai gazdasági élet szűkebbre szabott lehetőségeivel, ahelyett, hogy leépítette volna hatalmas ipari konszernjét, egyre tágitotta és tevékenységét ma is az inflációs mentalitás mohasága és fantáziája irányította.

A Bodenkreditanstalt bukása nem izolált jelenség. Az idők vihára alaposan megtizedelte a bécsi bankállományt: Depositenbank, Union Bank, Zentralbank, Deutsche Sparkassen, — ijesztő sorozat, amely nem tudni, hol ér véget. És az osztrák bankszervezet ez a folytonos vérvesztése az osztrák államgazdaságnak is hatalmas károsodást jelent. Az osztrák állampénztár 100 milliós károkat szenvedett a nagybankok összeomlásával, mert az államhatalom nem ügyelt az állam pénzügyi érinthetlenségére, hanem bankérdekeltségeknek hitelezte az adófizetők pénzét. Most aztán veszteségnek könyvelheti el azt a hatalmas válóhitelt, amelyet az osztrák Jegybank nyújtott a Bodenkreditanstaltnak.

Mennyivel józanabb volt a bécsi bankvilágnál a budapesti bankvilág, amely már az inflációs tombolás idején hozzáfogott a fokozott leépítéshez, a túlméretezett szervezetek csökkentéséhez. A bankok egymásután felhagytak a kockázatos vállalkozásokkal és visszatértek a hitelnyújtás kevesebb jövedelmezőséggel kecsegtető de reális és biztos üzletére. A magyar bankvilág böles előrelátással évekkel ezelőtt felismerte a háboru utáni gazdasági élet szűkebbre szabott lehetőségeit és józan realitással alkalmazkodott a valóságos helyzethez, megőrizve a maga szilárd pénzügyi bázisát azokra a szebb időkre, amikor megint szükség lesz a banktőke fokozottabb vállalkozási kedvére. Ez a néha kifogásolt óvatosság, realitás magyarázza meg azt a számunkra oly megnyugtató tény, hogy amíg a bécsi bankszervezet bírtokállománya a békebelinek alig egyharmadára csappant, addig a magyar bankállományt alig érte veszteség.

De a szórványosan előforduló kisebb bankbukások sem károsi-

tották meg államkincstárunkat. Mert kormányzatunk, szemben az osztrákkal, szigorúan betartotta az államgazdaság és az autonóm közigazdaság közötti választóvonalat s nem volt hajlandó a hitel-szervezetért feláldozni adófizetők pénzét. Inkább magára vállalt a rendkívüli időkre való tekintettel

olyan feladatokat, amelyek voltaképpen a magángazdaságra tartoznak. Ez a két tényező — a magyar fináncetöke józansága és a kormányzat kötelességtudása, amelyvel az állami pénzügyek érintettségére ügyelt — volt az, amely úgy az állami pénzügyeket, mint a magyar bankszervezetet csorbitatlanul megőrizte.

Lehetetlen, hogy a külföldi tőke, látva ezt a szembeszökő különbséget Ausztria és a mi gazdálkodásunk között, ne forduljon bizalommal országunk felé, amelynek pénzügyi tényezői e válságos gazdasági időkben, ilyen nagyszerű jelét adták józanságuknak, megbízhatóságuknak s ezzel hitelképességüknek is.

Baltazár püspök, Márk Endre és dr Fejér Ferenc örökös tagjai lesznek Debrecen város törvényhatóságának

Ismeretes, hogy az új törvényhatósági bizottságnak örökös tagjai is lesznek. Debrecenben 9 férfit választhatnak meg erre a tisztségre. Közülük ötöt már megválasztottak, mert ez a jog még a régi közgyűlés tagjai számára volt fenntartva. Négy tagsági hely még üres, ezek betöltéséről azonban már csak az új törvényhatóság gondoskodik.

A debreceni egységspárt intéző körei már most megindították az akciót, hogy a négy tagsági hely közül háromra megállapodás történjen a jelölt személyében. Erre a három helyre az egységspárt dr Baltazár Dezső püspököt, Márk Endre udvari tanácsost, nyugalmazott polgármestert és Fejér Fe-

rencet a zsidó hitközség elnökét hozza javaslatba.

Ezek az urak egyértelműleg kijelentették, hogy erre a jelölésre tekintettel egyáltalán nem kívánják személyileg szerepelni, mint jelöltek, sem egyik, sem másik párt listáján, sem a virilisek közt, sem pedig az általános választandók között. Ezzel dokumentálni kívánják partokon felüli állásukat, egészen bizonyos, hogy egységspárt akciója sikeres lesz és mind a három jelöltet az új törvényhatósági bizottság egyhangúlag választja meg.

Az egységes pártnak emez akciója, amellyel az örökös tagsági helyek betöltését közmegegyezésre megoldja, bizonyára nagy hatással lesz a békés és alkotó mun-

ka szempontjából. Az örökös tagsági helyek jelöltjeinek magas pozíciója és közéleti szereplése teljes értékű magyarázatot adnak a megindult akciónak. Debrecen polgársága örömmel látja az örökös tagok között Márk Endrét is, akinek neve így kikerül a hozzá már méltatlan szélsőséges választási küzdelemből és szinte felülkerekedik az ő egyénisége annak a méltatlan törekvésnek, amely az ő nevének varázsával akkor bizonyos szélsőségeknek népszerűséget adni. Márk Endre bölcsességének és higgadt ítélőképességének adta tanubizonyosságát akkor midőn beleegyezésével hozzájárult ahhoz, — hogy örökös tagsági jogon foglaljon helyet a város parlamentjében.

Csáky Károly gróf lemondott, Gömbös Gyula lett a honvédelmi miniszter

A hivatalos lap pénteki számában jelenik meg a Gömbös kinevezéséről szóló kormányzói kézirat. — Személyi változások lesznek a minisztériumban. — Csáky miniszter az ellene irányuló támadások miatt mondott le.

Budapest, okt. 10. Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter pénteken lemondott tárcájáról és a következő levelet intézte Bethlen István gróf miniszterelnök-höz:

Igen tisztelt Barátom!

Az ellenzéki napisajtóban a legutóbbi időben a honvédelmi minisztérium ellen ismételtén intézett teljesen alaptalan támadások megerősítettek abban a feltevésben, hogy személyem ellen intézett politikai támadásról van szó.

Miniszterségem egész ideje alatt törekedtem oly politikai magatartást tanúsítani, amely a nemzet haderejét a pártviszály okozta nehézségektől kívánta megkímélni. Ugy érzem, hogy ezt a kitűzött célokat jelenleg nem tudom többé oly mérvben szolgálni, mint azt a fegyveres erő érdekében szükségesnek tartom. Ebből a meggyőződésből levonva a nézetem szerint egyetlen helyes követke-

zetést, arra kérék, hogy a honvédelmi tárcát rendelkezésemre bocsátván, lemondásomat tudomásul venni sziveskedjél.

Mint pártod egyszerű közvitéze, természetesen továbbra is szolgálni kívánom politikai célkitűzéseidet.

Mély tisztelettel mindenkor kész híved

Csáky Károly gróf.

A honvédelmi miniszter lemondását Bethlen miniszterelnök tudomásul vette, egyben nyomban előterjesztést tett Horthy Miklós kormányzónak, a honvédelmi miniszter utódának személyét illetően. A miniszterelnök javasolta a kormányzónak, hogy honvédelmi miniszterré Gömbös Gyula államtitkárt nevezze ki.

A kormányzó ehhez hozzá is járult és már délelőtt kihallgatáson fogadta Gömböst, már mint dezinált honvédelmi minisztert.

Ezt megelőzőleg Gömbös Bethlen miniszterelnökkel tanácsko-

zott, akivel minden tekintetben megállapodott a honvédelmi tárca dolgában.

Gömbösnek a kormányzónál való audienciája csak rövid ideig tartott.

A távozó Csáky gróf felmentése és Gömbös Gyula honvédelmi miniszterré leendő kinevezése a hivatalos lap péntek reggeli számában jelenik meg.

Az új honvédelmi miniszter pénteken délelőtt fogja letenni az esküt Horthy Miklós kormányzó kezébe. — Az esküvőnél jelen lesz Bethlen István gróf miniszterelnök, bárcziházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár és egy zászlós ur.

Gömbös Gyula nyilatkozott a hírlapíróknak és a következőket mondotta:

— Honvédelmi miniszterré való kinevezésem publikálása megtörtént és holnap átveszem a minisztérium vezetését. Programot nem adok és az eddigi elgondolá-

saim és felfogásom szerint fogom a minisztérium ügyeit vezetni. A miniszterelnök urral megbeszéltem a legközelebbi teendő programját és beszéltem vele azokról a személyi változásokról is, amelyek szükségesek ahhoz, hogy programomat úgy hajthassam végre, mint ahogyan azt tervezem. — Egyelőre a politikai államtitkári állást nem töltjük be és a főosztályvezetőkkel fogok közvetlen érintkezést tartani. Egy illetékes katonai személyiség fog szükség esetén, mint helyettesem közreműködni.

Gömbös Gyula honvédelmi miniszter még a tegnapi nap folyamán különböző intézkedéseket tett amelyek a minisztérium adminisztrációjának meggyorsítását és a bürokratikus kinövésnek a megakadályozását, valamint az ügyek gyors és zavartalan kezelését célozzák. Holnaptól kezdve a minisztérium reggel 8 órától délután fél 3 óráig tartja hivatalos óráit.

Amint Gömbös Gyula is kijelentette, a honvédelmi minisztérium politikai államtitkári állása nem kerül most betöltésre, Algya Pap Sándor altábornagy, a minisztérium eddigi adminisztratív államtitkára pedig, aki Csáky miniszter helyetteseként hosszú ideig vezette a minisztériumot, szintén távozik, az ő pozícióját se töltik most be.

Gömbös Gyula miniszterségével kapcsolatban nagy várakozással tekintenek a katonai löszormatrac megrendelése ügyében várható fejlemények elé. Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint a löszormatracrendelés ügye véglegesen lekerült a honvédelmi minisztérium megoldásra váró kérdéseinek napirendjéről. — A rendelés egyébként sem volt még elintézt ügy, csupán elvileg foglalkoztak vele, most azonban az egész aktaeseményt az irattárba tették.

A kormányzói kinevezés megjelent a Hivatalos Lapban a Gömbös kinevezéséről.

A mai hivatalos lap hozza a kormányzói kéziratot, mely Csáky honvédelmi miniszter lemondását tudomásul veszi, egyben tudatja Gömbös Gyula honvédelmi miniszterre való kinevezését.

A Gömbös kinevezéséről szóló kormányzói kinevezés így szól: **Kedves Gömbös!**

A miniszterelnök előterjesztése a honvédelmi miniszteri tárcavezetésével megbízom.

Kelt Budapest, 1929 október 10.
Horthy sk.,
Bethlen sk.

A kormányzó a Csáky grófhöz intézett kéziratban a legteljesebb elismerést fejezte ki a távozó miniszter eddigi munkásságának jutalmául.

A PÁRISI SZOVJET KÖVETSÉGRŐL KÜLFÖLDRE VITTEK REPÜLŐGÉPEN A FONTOS IRATOKAT.

A párisi szovjet követségen alapos revízió alá veszik az alkalmazottakat és a fontos iratokat pedig titokban repülőgépeken Berlinbe szállították el.

SORSOLÁSSAL DÖNTÖTTÉK EL A KELETEURÓPAI KUPA LEJÁTSZÁSÁNAK HELYÉT ÉS IDEJÉT.

Tegnap sorshúzással döntötték el, illetve állapították meg a Keleteurópai Kupa helyét és idejét, mely szerint az első mérkőzés november hó 3-án, Budapesten lesz, míg a II. mérkőzés nov. hó 17-én Prágában a döntővel.

Pozsonyban a tót néppárt háza előtt tüntető felvonulás volt

Pozsonyból jelentik: Tegnap a pozsonyi tót néppárt háza előtt nagyobb szabású tüntető felvonulás volt, melyen több százan vettek részt.

Hazaáruló, püföző kiáltásokkal fenyegető magatartást tanúsított a tömeg, azonban komoly következménye nem volt a tüntetésnek.

Hlinka páter a Szlovákban támadja a cseheket.

Hlinka páter a Szlovákban rámutatott azokra az okokra, melyek kiváltották a tót nép magatartását a Tuka per ítélethozatala után. Többek között azt írja, hogy a tót népnek

magának kell itélni Juriga és Tomanek felett.

„Ha Tukát eszerben hagyjuk, feladjuk az autonómiaért való küzdelmünket”.

Bouada képviselő kijelentette egy beszélgetés alkalmával, hogy a Tuka per ítéletét nem Pozsonyban, hanem Prágában készítették el, de ezzel a tót nép nem elégszik meg, mert elmegy a hátra levő három forumig. Tukát pedig nem hagyhatjuk eszerben — mondotta a képviselő, — mert akkor feladnánk az autonómiaért való küzdelmet.

„Nem szabad engednünk, hogy kétségbeesés legyen urrá az országban”

Budapest, október 10. Bud János kereskedelmi miniszternél három küldöttség járt. A KANSz vasúti csoportjának küldöttsége átnyújtotta a vasúti memorandumát, melyben részletesen feltérlik nehéz anyagi helyzetüket és orvoslást kérnek.

A miniszter a beszédekre válaszolva megígérte, hogy előterjesztett kérésekkel a legjobb indulattal foglalkozik. Nem ígérheti azonban azt, hogy már az első kínálkozó alkalommal minden kívánságot honorál.

Törekedni fog arra, hogy fokról-fokra megoldásra juttassa a vasúti utasok kéréseit.

A TESZ. küldöttsége átnyújtotta a miniszternek a Társadalmi Egyesületek Szövetségének jubileumi érdemkeresztjét.

A miniszter megköszönve az érdemkeresztet, hangsúlyozta, hogy azok közé tartozik, akik csak egy dolgot, — a kötelesség teljesítését ismerik, — amiért köszönetet és hálát nem vár. Nem mondhatja azonban, hogy a TESZ megemlékezése ne esnék jól neki és ne hatná meg, mert ebben azt látja, hogy a társadalom hívatott képviselői elismeréssel vannak munkássága iránt. Hangsúlyozta ezután a miniszter, — hogy

rendkívül nehéz időket élünk és még sokáig kell küzdelmes munkát folytatni.

Az érdemkeresztet, amelyet neki átnyújtottak, egyik oldalán keresztet ábrázol, a nemzetnek is keresztet kell ma hordania. Nem szabad azonban kereszt alatt összeroppannunk, hanem teljes hittel és bizalommal kell lennünk a feltámadás iránt.

Nem szabad engednünk, hogy az országban a kétségbeesés legyen urrá

s az egyesületek egyik legnagyobb hivatását éppen abban látja, hogy a reményt és bizalmat viszi be a közudatba.

Krüger Aladár képviselő a Budapesti Droguisztá Ipartestület küldöttségét vezette a miniszterhez, átadta az ipartestület memorandumát, amely részletesen felsorolja a droguisták sérelmeit és kívánságait. Bud János kifejtette azt a nézetét, hogy a droguisták jogi helyzetét rendezni kell. Ő a legnagyobb jóindulattal kezeli a kérdést, ez azonban a népjóléti minisztériumot is érdekli, ezért ajánlja, hogy a droguisták Vass miniszternél is adják elő kérésüket.

Az egész országban telállyják az adósok „tekete listáját”

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére nagyjelentőségű intézmény megszervezése van folyamatban. Megalakítják a Megelőző Hitelvédelmi Intézetet, a melynek az lesz a hivatása, hogy a kereskedők és iparosok összes adósait központilag nyilván-tartsa.

azok anyagi helyzetéről állandó ellenőrzést vezessen úgy, hogy minden cég, vagy vállalat azonnal pontos információt szerezhet be azokról a számlévekről, akik hitelbe akarnak vásárolni. A kamarát az egyes iparágakban már bevezetett fekete-listák sikere buzdította az érdekes terv megvalósítására. Ma már hiába

szalággal a nem fizető adós más-más iparoshoz, nem kap hitelt. Ez a rendszer azonban csak egyes szakmák keretén belül érvényesült eddig, — mert az iparosok nem tudták, hogy más szakmájú iparos társaiknál mennyi adósságot csinálnak a náluk fekete listán szereplő egyének. A központi nyilvántartó azonban már minden adósságról tájékoztatni fog és a szabó iparos pontosan tudni fogja, hogy a hitelt kérő személy mennyivel tartozik már a divatkereskedőnek, a cipésznek, az asztalosnak és a más szakmabeli iparosnak és kereskedőnek. A nyilvántartóban feljegyzik az adós jövedelmét is, úgy, hogy az érdeklődő el tudja majd bírálni, hitelezhet-e még az illetőnek, követelésének kockázatára nélkül. Természetesen kötelezik az összes kereskedőket és iparosokat, hogy adósaikat jelentésként be a kamaránál, a nyilvántartás érdekében. — Mint értesülünk, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara országos akcióvá akarja kifejleszteni ezt a mozgalmat és megvalósítása érdekében már érintkezésbe is lépett a vidéki kamarákkal és érdekképviseletekkel.

AMANULLAH KÖVETE IS LESZ NADIR KHÁNNAK.

Római jelentés szerint Amanullah a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott Nadir khán tevékenységéről és azt a kijelentést tette a Via Normantánán levő vallájában, hogy nem kételkedik Nadir khán hűségében, aki annyit tett ezzel a szerencsés harcával az afgán népek, miszerint csak hálával lehet róla megemlékezni. Azt se bánja, ha Nadir khán a trónra lép, csak az afgán népet szolgálja és hasznára legyen s ő, Amanullah, szívesen lesz római követe is Nadir khánnak.

EGY KOMMUNISTA MÁRKIT 18 HAVI BÜNTÖNRE ÍTELTEK.

Párisból jelentik: Tegnap 18 havi börtönre ítélték el Plasse márkít. Zellez herceg mostoha fiát Párisban, aki kommunista üzemeket folytatta. A kaszárnyákban kommunista röpiratokat terjesztett és a kommunista sejt-rendszernek egyik szervezője volt.

AZ OLASZ PARLAMENTBEN NEM LESZNEK EZUTÁN ÉJJELI ÜLÉSEK.

Rómából jelenti a Tribuna, hogy most foglalkozott az olasz parlament azzal a kérdéssel, hogy a jövőben nem tartanak éjjeli üléseket, hanem visszaállítják a régi rendet és az üléseket a délutáni órákban tartják.

Szörmeárúk

kész bundák legolcsóbban

Adler Jenő szücsmesternő szerkesztők be. Batthyányi-utca 2. Fiók üzlet: Piac-utca 83.

Ahány ember annyi nézet

de mindenki nézete megegyezik abban, hogy épület bádgosmunkát, csatornázást, vízvezetési felszerelést szakszerűen és jutányosan

Fülöp Miklós
bádgosmesier utján kapunk. —
Üzlete:
Debrecen, Csapó ucca 3. sz.
Telefon 9-17.
Költségvetés ingyen.

PÁLFFY TIBOR
olcsó árai:

Turó tátrai — — —	1 kg.	P. 4.—
Turó magyarországi — — —	1 kg.	P. 2.70
Kakaó — — —	1 kg.	P. 2.50
Kakaó, valódi holland — — —	1 kg.	P. 3.80
Keksz — — —	1 kg.	P. 1.70
Maccaroni, fehér — — —	1 kg.	P. —.96
Maccaroni, tojásos — — —	1 kg.	P. 1.34
Gyümölcsíz — — —	1 kg.	P. 1.50

Azonnal házhoz szállítjuk.
Kossuth-u. 7. Telefon 13-49

A debreceni református presbyterium egyhangulag bizalmat szavazott dr Baltazár Dezső püspöknek

A magyar katolikus társadalom óriási többsége a hazaszeretet kultuszában velünk egynek és testvérnek érzi magát, mint mi ő velük, — mondotta a püspök.

A debreceni református egyház presbiteriuma tegnap délután 3 órakor, az egyház tanácstermében, dr. Baltazár Dezső püspök és a távol levő Márk Endre udv. tanácsos helyett dr. Kesserű Lajos törvénytudó elnök elnöklésével presbiteri gyűlést tartott.

Napirend előtt dr. Lencz Géza egytanár, presbiter szólalt fel.

— Altalános ismert dolog, — mondotta Lencz Géza, hogy Európaszerte a harcos katolicizmus, tehát nem a felekezeti békét akaró, felvilágosodott katolicizmus, katolikus restaurációra törekszik.

Erre néhány példát is hoz fel, többek között a „Ne temere” és a „Mortalium animos” pápai bullákat.

— Maga a hit és szervezet világkonferencia, amely eddig vonakodott állást foglalni, ki fogja mondani az ítéletet a pápai kilengések ellen, a melyek mi reánk nézve csak megszegyenitők lehetnek. Még nálunk is akadnak, akik támadják azokat, akik nyíltan és bátran szót emelnek az ilyen dolgok ellen, mint ahogy éppen mostanában heves támadások középpontjában áll az evangéliumi igazság és a felekezeti békesség példászerű képviselője: dr. Baltazár D. püspök. (Éljenzés.)

Ezzel szemben meg kell állapítanunk, hogy amikor a püspök a pápai bullák ellen felmerre emelni szavát, mindenkor helyénvalóan s jogosan tette azt. (Ugy van, ugy van!)

— Miskolci beszédében kijelentette a püspök ur — folytatta Lencz Géza, hogy ő támadni nem akar, mint a hogy a társadalmi békét megmérte-lyezni akaró ellenségei azt reá költik. Beszéde miatt heves roham indult meg most ellene, igazán sem az ügghöz, sem a magas személyekhez nem méltóan, de nem méltóan azokhoz a gyűlésekhez sem, melyekben elhangzottak azok a kijelentések a vármegyéken, vagy nem méltóan a nyomdáfestékhez, ahogyan az megjelent.

— A püspök ur éppen legközelebbi szívegyházai beszédében jelezte a maga álláspontját, hogy amikor majd a felkavart lelkek megcsendesednek, látni fogják, hogy neki volt igaza és a felvilágosult katolikusok és protestánsok a magyar nemzeti ideál és a magyar keresztény egyház igazsága mellett együtt fognak küzdeni. Szerencsére a szítán állított a magyar közvélemény és egyházmegyei gyűléseken és más gyűléseken egymás után adnak kifejezést a püspök iránti ragaszkodásuknak, elismerésüknek azért, hogy a magyar református egyház igaza mellett kitartott.

— Így nem maradhatunk el mi, a presbiterium sem (Ugy van!), nemcsak azért, mert a püspökünkről van szó, hanem azért sem, mert a mi szeretett vezérünk, a mi presbiteriumunk elnöke az, akit támadnak. (Ugy van!)

— Ki kell jelentenünk, hogy mi az ő fellépését az alkalommal is a magyar protestáns egyház érdekében állónak, jogosnak és helyénvalónak tartjuk, sőt ki kell jelentenünk, hogy az általa megjelölt ut a felekezeti békességhez vezetnek. Ki kell jelentenünk, hogy semmiképpen nem helyeselhetjük, sőt elítéljük azokat a méltatlan támadásokat, melyeket vele szemben hangoztattak és ezzel szemben a felekezeti békesség és a testvér katolikus egyházzal való együttműködés, szeretetteljes összefogás, nemzeti együttműködés mellett szilárdan, rendíthetetlen hitel kitartunk.

— Kérjük egyuttal a püspök urat, hogy őrhelyén megállani sziveskedjék, minden felekezeti békét megromtó törekvések ellenében az ő egy-

ház iránti szeretetéből és jóindulatából folyólag bennünket figyelmeztetni sziveskedjék és ekként készítsen elő egy jobb, nemesebb társadalmi rendet, amely majd a felekezeti békesség ápolására alkalmasabb lesz.

— Kérem a presbiteriumunkat, hogy a püspök ur, presbiteriumunk szeretett elnöke iránt egyhangú bizalmát fejezze ki. (Éljenzés, taps.)

Dr. Kesserű Lajos, h. főgondnok, elnök: Megállapítom, hogy az egész presbiterium egyhangú lelkesedéssel csatlakozik Lencz Géza professzor ur szavaihoz és a püspök ur óméltóságát legteljesebb bizalmáról, nagy tiszteletéről, hódolatáról és hálájáról biztosítja. (Ugy van! Lelkes éljenzés és taps.)

Az elnöki enunciació után dr. Baltazár Dezső püspök a következőkben válaszolt a bizalom spontán megnyilatkozására:

— Főtiszteletű, méltóságos Presbiterium! Nem akarok a kérdésnek egész komplexumára kiterjedni, a mely foglalkoztatja egy a belföldi, mint a külföldi közvéleményt, csak annak kijelentésére szorítkozom, — hogy ha azokon a helyeken, ahol az én magamtartása felett ítéletnapok tartatnak, ha azokon a gyűléseken és összejöveteleken felolvassák azokat az irásokat és mondásokat, amelyek az én kezem alól és számból kikerülnek, bizonyára nem kedvezőtlen, hanem dicséretre méltókat kapnak a magam számára. Hanem mindezen a gyűléseken és összejöveteleken sem a minket ért támadásokat, sem a támadásokkal szemben történt védekezésünket egyáltalán nem ismerő közönségnek úgy terjesztik elő a dolgot, hogy Baltazár Dezső megsértette a katolicizmust és tisztán ezen az alapon, jóformán a dolog teljes ismerete nélkül mondanak ítéletet. Ezért kerülnek ki azokról a helyekről ellenem szóló, lesújtó ítéletek.

— Meg vagyok győződve, hogy azok, akik ezeket a dolgokat irányítják és kezdeményezik, messze esnek mind a Krisztus szerető lelkétől, mind a magyar nemzeti eszme összefoglaló érzésétől és erejétől. (Ugy van!) Mert, ha úgy gondolkoznának, mint én és ha úgy gondolkoznának, mint ez a nagy történelmi tradícióhoz hűségesen ragaszkodó debreceni egyház és presbiterium, akkor is a haza szentségét tartanák elsőnek, nem az egyházét. Mert a nagy vitában nem a vallásról van szó, hanem az egyházzal, mert a vallás, mint az Istennel való személyes viszonyunk, soha sem jöhet ellentétbe a földi haza érdekeivel, ellenben az egyház — mint emberi szervezet — különösen a katolikus egyház, mint világuralomra törő internacionális ha-

talmi szervezet, érdekeiben összeütkezésbe jöhet a haza, az ország, az állam érdekeivel.

— Ez a föld szült, ápol és eltakar bennünket, ehhez ragaszkodnunk kell, történelméhez, tradíciójához egyaránt, függetlenségben kibontakozó gyönyörű jövődjéhez, ragaszkodunk és hisszük, hogy a magyar római kath. társadalom óriási töb-

sége a hazaszeretet kultuszában velünk egynek és testvérnek érzi magát, mint mi ő velük.

A szatmári egyházmegye tüntetése Baltazár püspök mellett.

A tegnapi napon tartotta Fehérgyarmaton rendes őszi gyűlését a 65 egyházat magában foglaló szatmári református egyházmegye. Siposs József esperes és dr. Gaál Endre egyházmegyei gondnok elnökele alatt.

A közgyűlés folyamán az esperes megerősített azokról a szoratos támadásokról, melyek a Miskolcon tartott beszédei miatt Baltazár Dezső püspököt érték. Az egyházmegyei közgyűlés tagjai lelkesen és viharosan tüntettek a püspök mellett s az egész egyházmegye közönségének szeretetéről és ragaszkodásáról biztosítja őt, jegyzőkönyvileg is megörökített határozatukban.

VILÁGVÁROSOKBAN IS

FOR-EVER

THE FOREVER SHOE

CIPŐ VEZET

CSAK **BENYÁTSNÁL**

Talpa vésett gyári árak!

Talpa vésett gyári árak!

Verekedés volt a budapesti Müegyetemen

A többi egyetemen rend volt.

Budapestről jelentik: Azok a tumultusos jelenetek, amelyek tegnap és tegnapelőtt a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti és orvosi fakultásán játszódtak le, ma a Müegyetemre csaptak át.

Csütörtökön délelőtti bajtársi jelvényeket viselő fiatalberek jelentek meg a Müegyetem épületében, ahol éles kijelentéseket tettek az előadásokra érkező zsidóvallású diákokra. Az izgatott hangulat láttára a zsidóvallású diákok egy része eltávozott az intézetből, a többiek azonban megjelentek s résztvettek az előadásokon. Különösen izgatott hangulat uralkodott Kürschák professzor órája előtt s mikor óra után a tanár kilépett a tereméből, többen a hallgatóság soraiból igazolásra szólították fel a zsidó vallású diákokat és többeket tetleg bántalmaztak, úgyhogy azok kénytelenek voltak üldözőik elől elmereszkülni.

Hasonlóképpen izgatott volt a hangulat a többi tanteremben is. Oltay

professzor geodézia-órája után altisztek jöttek a terembe és az ő oltalmuk mellett az alagsoron át távoztak a zsidó vallású diákok a tereméből. Ez az óvintézkedés helyesnek is bizonyult, mert az ajtó előtt nagy csoport diák gyűlt össze, akik sértő megjegyzéseket tettek a távozó diákokra.

Hasonlóképpen nagy csoport diák gyűlt össze a Müegyetem budafoki uti kijáratánál és az itt távozó zsidó vallású diákokkal szemben fenyegető módon léptek fel.

A zsidó vallású diákok az intézetből való távozásuk után telefonon felhívták a rektori hivatalt, hogy bejelentésük Szily Kálmán rektornak a történetek. A rektor azonban nem találták. Az egyik tisztviselő közölte velük, hogy sérelmeiket jelentésük beírásában.

A többi egyetemen mindenütt rend uralkodott. A zsidó vallású diákok nagyrésze ma nem jelent meg az előadásokon, megvárják amíg a nyugalom teljesebb helyreáll. Az orvosi fakultás órái előtt a professzorok felszólítást intéztek az ifjusághoz, hogy a legnagyobb nyugalommal és rendben viselkedjék, mert szigorú megtorló intézkedések vannak kilátásban.

OBERT TANÁR A NAPOKBAN LÖVI KI ELSŐ HOLDRAKÉTÁJÁT.

Berlinből jelentik, hogy Obert Hermann tanár elkészült első holdrakétájával és a forgalmi és közlekedésügyi miniszter kijelölte a rakéta kilövésére a helyet is a Keleti tenger mellett. Az első rakétát ötven kilométer magasságra lövik és felszerelik hőmérővel, légsúlymérővel és más fontos műszerekkel, melyek önműködő méréseket végeznek az ötven kilométeres magasságban.

Rádió, csillár, varrógép, gramofon

nagy választékban
a legcsöbbs árban és a legkedvezőbb tizelést
feltételek mellett kapható:

Katz Andor géparuházában

Piac ucca 83. szám.

Király ucca sarok. — Telefon 7—78. szám.

Különleges és egyszerű

BUTOROK

jótállással részletre legelőnyösebben

FaiparnálKirály ucca 4. szám
Ugyeljünk a címre

S. Szabó József főigazgató ünnepélyes bucsuja a református presbyteriumtól

31 éve volt debreceni presbiter.

S. Szabó József főigazgató, mint ismeretes, nyugugalomba vonulása után elköltözik Debrecenből. S. Szabó egyik legrégebbi tagja a debreceni presbyteriumnak, amelytől a következő megleghangu iratban vesz bucsút és mond le presbyteri tisztségéről:

— Miután Debrecenből elköltözöm, a debreceni fényes református egyházközség tagjai közül is ki kell lépniem és megszüntetnem azt az engem végtelenül megtisztelő és lelkemet felemelő és szívemet nagyon kedves érzésekkel eltöltő kapcsolatot, mely 31 esztendő óta állandóan fűzött a méltóságos elnökség büles vezetése alatt álló mélyen tisztelt és szeretett presbyteriumhoz.

— 1898 óta részesültem abban a kitüntető szerencsében, hogy az elkövetkezett választások során újra meg újra a presbyteri tisztségre méltatott az egyház vezetőségének és közönségének bizalma, úgy hogy ma kevesen vannak a presbyterium tagjai között, akik vagy régebben, vagy velem együtt foglaltak ott széklet, e díszes tisztségben három évtizeden keresztül egy folytában munkálkodhattak a mi református Sionunk java és felvirágoztatása érdekében.

— E hosszú időre visszatekintve s annak eseményeit lelkeembe visszaidézve, mélyes szomorúság fog el, hogy e mélyen tisztelt presbyteriumtól is meg kell válnom és ezzel a válással lelkemből egy olyan kedves darabot kiszakítanom, mely ott soha nem pótolható, fájdalmas ürességet hagy. Büszkén viszem magammal azt a felémelő tudatot, hogy a legelső magyar református egyház illusztris presbyteriumának több, mint három évtizeden keresztül alkotó és működő tagja voltam, ez a tudat édes emlékezettel tölti el egész válogomat.

— Midőn lemondásomat meghatározott szívvel bejelentem s hálás köszönetet mondok a főtiszteletű és méltóságos elnökségnek, presbyteriumnak és az egyházközség tagjainak szives bizalmáért, Istennek minden áldását kérem a debreceni egyház nagyjaira, kicsinyeire, mind köz-, mind tanácsos rendjeire. Vezesse e fényes egyházat a Gondviselés nagy és büles céljaihoz képest, e célokat megértetni s azokért buzgón és eredményesen munkálkodni kész kormányzat mellett az idők végéig, dicsőségről dicsőségre, hogy min-

denkor vezéresillagként tündöklhessék a magyar református egyház egén.

A presbyterium mély sajnálattal vette tudomásul S. Szabó Józsefnek ugy a városból való elkö-

Elsőhelyen Nagy Géza magántanárt jelölte az orvoskar a klinikai belgyógyászati tanszékre

A kultuszminiszter dönt a három jelölt között.

Dr Csiky József professzor halálával megüresedett a debreceni Tisza István Tudomány Egyetem orvosi karán a belgyógyászati tanszék. A meghirdetett pályázatra igen sok jelentkező van. — Most vizsgálta át a debreceni egyetem orvoskara a beérkezett pályázatokat. Az orvosi kar elsőhelyen dr Nagy Géza egyetemi magántanárt, a berettyóújfalui közkórház igazgató-főorvosát jelölte a tanszékre. — Második helyen dr Boross József magántanárt, harmadik helyen pedig dr Fornét Géza magántanárt jelölte az orvosi kar.

Már fel is terjesztették a kultuszminiszter elé a jelölést és most majd a miniszter dönt a kinevezé-

tözését, mint különösen presbyteri tisztségéről való lemondását. Megállapítja, hogy S. Szabó József egész életét a magyar református tanügy szolgálatában töltötte el, kiváló eredménnyel, fényes sikerrel, nagy tudással és buzgósággal működött, mint irodalomtörténész az egyházi irodalom terén is és mint presbyter is igyekezett az egyház javát szolgálni. Ezért ennek megállapítása mellett a lemondást sajnálattal veszi tudomásul és S. Szabó József további működésére új lakóhelyén Isten áldását kívánja.

sek fölött, de természetesen tekintetbe veszi az orvoskar jelölését is.

Debrecen város és az egész Tiszántul közönségét különösen érdekli a tanszék betöltése, — mert nemcsak az egyetem tanára lesz a kinevezendő professzor, hanem egyuttal Debrecen, sőt az egész Tiszántulnak keresett belgyógyász orvosa. — Épen ezért is különösen öröme szolgál Debrecen város egész közönségének, hogy az orvosi kar egyhanguan elismerte dr Nagy Géza egyetemi magántanárnak a tanárszék betöltésére való minden képességét, tudományos működését, kiváló eredményeit.

Megérkezett az egyetemi Tisza-terítő

Az Izabella Háziipari Műhely egyik tisztviselője tegnap elhozta azt a művészi, díszes asztalterítőt, melyet a kultuszminiszter ur rendelt meg a múlt év őszén az egyetemi tanács asztalának díszítésére s ezt az egyetem rectorának át is adta, aki intézkedett, hogy a terítő a hétfőn, f. hó 14-én tartandó évmelegnyitó ünnepélyen fel legyen terítve, amikor meg fog történni a terítőnek a miniszter részéről való ünnepélyes átadása.

Akiknek alkalmuk volt e terítőt láthatni, egyértelműen megállapították, hogy a terítő művészi értéke igen jelentékeny különösen annál a körülménynél fogva, hogy benne ósrégi magyar művészi motívumok vannak felelevenítve és hatásosan alkalmazva. Készítésénél ugyanis mintául vételezt egy régi, erdélyi eredetű terítő, melyet Toroczkai Mária grófnő himzett 1656-ban s mely kb. kétszáz éve Szabolcsvármegye egy kis falujában, Nagyvársányban őrizték. Középen egy girlande alkotta körben két gyümölcses megrakott fa van ábrázolva, melyek körül erdei állatok (szarvas, őz, mókus stb.) és madarak festői csoportja nyer elhelyezést rendkívül gazdag színezéssel és graciózus mozdulatokkal. A széles szegély, mely az egész terítőt körülfutja, pompás és változatos virág díszből van alkotva. Az eredeti terítőnek ezen motívumai ismeretesek nehány. Európa különböző múzeumaiban őrzött selyemterítőkről, melyek közül egyik-másik eredete egészen a K. u. VI. századig felnyulik. A debreceni egyetem számára készült terítőn ez a minta több mó-

duslason ment át. Az eredeti könnyű lenvászon helyett itt nehéz bíborvörös bársonyszövetet vettek alapanyagnak, melyre arany- és ezüst himzéssel vitték át ötszörösen megnagyobbítva a Toroczkai Mária-féle mintát s ezenkívül középen a legpontosabb heraldikai hűséggel kihimezték a teljes magyar címert s gróf Tisza Istvánnak és Debrecen városának címereit.

Az új terítő monumentális méreteinél (hossza kb. 5 méter, szélessége 2 méter), rendkívül gondos kivitelénél és motívumainak nagy művészettörténeli becsénél fogva kétségkívül kivételesen nagyjelentőségű iparművészeti alkotás, méltó az Izabella kir. hercegnő iránítása alatt működő Háziipar-műhelyhez s méltó gróf Tisza István nagy nevéhez, melyet visel. Művészi motívumaiban a fejedelmek-korabeli Erdélyországra, annak minden ízében magyaros és ősi iparművészetére mutat s erre való emlékeztetéssel a mai időkben különösen fontos szimbólikus jelentőséget nyer.

Amint már jelezve volt, ez új asztalterítőt a hétfői egyetemi évnyitó ünnepélyen állítják ki először nyilvánosan a kollégium dísztermében s ugyanakkor történik az ünnepélyes átadása is.

Weisz kelmelestő

Arany János-u. 7.

fest, tisztít.

Gyászruhákat 24 óra

alatt festek.

Hoór Tempis Erzsébet ária és dalestélye

Tegnap este tartotta Hoór Tempis Erzsébet ária- és dalestélyét a Városi Zenede dísztermében, igen nagyszámu és előkelő közönség előtt.

A művésznő ezidei szerepléséhez fokozott várakozást fűzött a műértő közönség, amit Hoór Tempis Erzsébetnek a mikrofon előtti nagyszerű szereplése tett indokoltá. Tegnap estélyén aztán bebizonyította a kiváló művésznő, hogy a legigényesebb közönségnek is tud mindig új produkciókkal és meglepetésekkel szolgálni.

Azt nem kell újra megállapítani, hogy Hoór Tempis Erzsébet énektudása és technikai felkészültsége egyenes arányban áll pompásan esengő és élő hangjával, de azt nem lehet elégszer megállapítani, hogy a kifejezések mindig új s mindig friss skáláját hozza magával, valahányszor a pódiumra lép.

Hajlékony és minden kis belső rezzenésre finoman reagáló hangja tegnap este a simulékonyágnak és sok oldalú kifejezésnek olyan nemesen ivelt vonalát mutatta, amellyel csak legnagyobb énekművésznőink dicsekedhetnek. Ha valaki az egymástól különböző karakterű és tónusu áriáknak és daloknak a tegnapi műsoron hallott esokrát ilyen széles és nagyvonalú elgondolásban tudja felolvasztani művészetében és emnyí életet tud lehelni még kristályos-hidegen esillogó darabokba is: az megérdemli, hogy ezzel a nem mindennapi művészi adottságával mindannyiszor faoglalkozzunk, ahányszor csak vele találkozunk.

Hoór Tempis gyönyörű koloratúrája bámulatosan biztos a hatalmas és nehéz klasszikus áriákban. Az intonálásnak olyan kifogástalan tisztaságával, amelyre hasonlatot alig lehet találni. Ez a hang aztán egyszerűen tudja illusztrálni a modern zeneművészet megszólalásait és kereséseit is (Santo Liquido: Poesia Persiana), de jóleső otthonossággal mozog a kisebb műrekek intim hangulataiban is (P. Nagy Zoltán: Zugó hullámok).

A műsor első száma — Mozart — imponálóan vezette be az estét s a kisérő hangszerek stílusosan alkalmazkodtak a remekbe intonált koloratúr áriához. (Hegedűn Z. Csanak Mária kísért.) Nagyon szép és meleg előadásban hallottunk azután két érdekes, vallásos, néger dalt, amely, nemcsak drámai primitívsgével kapott meg bennünket, de a művésznő nagyszerű előadóképességéről is ismételtlen meggyőzött.

Egy fiatal, modern olasz szerző: Santo Liquido, szerepelt aztán a műsoron, akinek gyönyörűen tolmácsolott, érdekes darabját szívesen fogadta a közönség. (A kisérő Szabó Emil szereplését itt külön is ki kell emelni.) Pár remek ária után (Korn: gold, Puccini, Szabados) három kisebb dal következett (P. Nagy Zoltán, Székács, Marschalkóné, Csanak), amikben a művésznő pompás hanganyagának finomságait is szinte háttérben moduláló-képességét esodaltuk meg.

A műsor végén a Traviata áriája esendült fel és Hoór Tempis Erzsébet a hatalmas áriát is töretlen frissességgel és könnyedséggel énekelte végig. Színpompás hangjának eleven erején meg sem látszott a fárasztó műsor, pedig a nehézsúlyú számok alaposan igénybe vették orgánumának teljesítő-képességét.

A kisérő Szabó Emil látta el sok gonddal és részletekben is nobilis alkalmazkodással. (Szyk.)

x Mátyás pincében, (volt Márkus). Városház épület, esténként budapesti női szalonzenekar játszik.

China vashor

vérszegénységnél és étvágytalan-ságnál kitűnően bevált házi szer.

Félliteres üveg 2:50 P.

Kapható: a készítő

Grósz Nagy Ferencgyógyszertárban,
Színház mellett.

Ma délelőtt döntenek, hogy továbbfolyíká-e a debreceni építőiparban a sztrájk

A Mittel és Brauswettel-cég képviselője nem hajlandó eleget tenni annak a vállalt kötelezettségnek, hogy csak debreceni munkásokat alkalmaz. — A tegnapi tárgyalásnak nem volt még kellő eredménye.

Dr. Vásáry István polgármester közbe lépett.

Szerdán délután a debreceni építőmunkások népes gyűlést tartottak, amelyen azokat a panaszokat tették szövé, melyek a Mittel és Brauswettel cég ellen, — amely tudvalevőleg az egyetemi klinikai építkezéseket, mint alvállalkozó végzi, — a debreceni munkásság körében felmerültek.

A debreceni építőmunkásságnak régi panaszja, hogy a vállalkozók megígérik ugyan, sőt kötelezettséget is vállalnak, hogy

a közmunkáknál csakis debreceni munkásokat fognak alkalmazni, de amikor a kivételre kerül a sor, következetesen idegen, — vidéki, vagy budapesti olcsóbb munkásokat alkalmaznak.

hogy a debreceni munkabéreket le-
törjék. Így aztán

Debrecenben a debreceni munkás bényér nélkül marad — és más városban sem tud elhelyezkedni, mert mindenütt szigorúan keresz-
tül vizsgálják azt az elvet, hogy „hely-
béli munkánál csak helybéli munkás dolgozzék”, aki ott lakik és annak a városnak a gazdasági életét teszi élénkebbé.

Debrecenben ma az a helyzet, hogy Mittel és Brauswettel cég idegen építőmunkásokat is dolgoztat. Mivel Debrecenben

igen sok munkanélküli építőmunkás van, a dolgozó építőmunkások képviselői közegük útján mozgalmat indítottak hogy ezeket az anomáliákat egyszer és mindenkorra megszüntessék.

Erelyes megmozdulásra készültek, ugyanis ezeknek a kérdéseknek a végleges elintézése már évek óta húzódott. A debreceni építőmunkások szerda esti értekezlete

azután úgy határozott, hogy amennyiben ezt a sérelmet a vállalkozók nem orvosolják és egyszerűen nem vállalnak garanciát azért, hogy ilyen dolgok nem fordulnak elő többé, — a debreceni építőmunkásság levonja a konzekvenciákat és valamennyien sztrájkba lépnek.

Megindult tehát a mozgalom, hogy budapesti munkások helyett debrecenieket alkalmazzanak,

de a munkások képviselője hiába ígérkezett meggyőzni a vállalat embereit, minden békés kibontakozási lehetőség kúbaesett és a munkásság részben már szerdán délelőtt, de esütőre már mindenütt — sztrájkba lépett

és elhatározta, hogy mindaddig nem veszik fel a szerszámot, amíg jogos kívánásaikat ki nem elégítik.

Az egyetemi klinikák építését végző vállalkozó köteles debreceni munkásokat alkalmazni, mert erre vonatkozólag szerződés is van. Ennek ellenére azért, mert a fővárosi ácsok és kőművesek olcsóbban dolgoznak, igen sok idegent alkalmaz.

Most, főszezonban is harminc kőműves és negyvenöt ács áll munkanélkül Debrecenben. Ezek az emberek nagyrészt már

hónapok óta nem jutottak munkához és így pénz és remény nélkül néznek családjaikkal együtt a közelgő tél elé.

Ilyenek a viszonyok a debreceni építőiparban és ekkor a Mittel és Brauswettel cég

huszonnégy pesti ácsot, öt kőművest és több betonkeverő munkást alkalmazott az egyetemi építkezéseknél.

A munkásság a szerdán tartott gyűlésén kimondta, hogy mindaddig nem veszik fel a munkát, amíg ezeket az idegen embereket le nem váltják. Csütörtök délutánra ült össze dr. Koller Ferenc városi aljegyző vezetésével a békéltető bizottság, amelyben a munkásokat Török Gábor, a vállalkozó céget Hász Károly mérnök képviselte. A munkások azt követelték hogy

a vállalkozó azonnal becsással el az idegen munkásokat és vegyen fel helyettük debrecenieket.

Hász Károly kultúrmérnök a munkások követelésével szemben a következő ajánlatot tette:

hajlandó szombaton elbocsájtani az öt idegen kőművest és helyettük kész felvenni tíz debrecenit. Az ácsok elbocsátásáról azonban nem is akart hallani,

— bár felajánlotta, hogy nyolc debrecenit felvesz. A munkások képviselője

nem volt hajlandó elfogadni ezt az ajánlatot.

Koller Ferenc minden békítési kísérlete csődöt mondott.

A békéltető tárgyaláson megjelent Balla Jenő építész megkísérelte, hogy a munkások és a vállalkozó cég álláspontja között középítat keressen, — de hiába, mert a vállalkozó cég képviselője nem engedett szűkkeblű álláspontjából egy jótányit sem. Balla Jenőnek nem sikerült összegyeztetni a két álláspontot,

ami természetes is, mert hiszen Debrecenben a legnagyobb munkanélküliség éppen az ácsszakmában van, ahol a Mittel és Brauswettel cég

a legkevesebb munkást akart felvenni, amellett, hogy az idegen munkásokat mind megkívánta tartani, Balla J. felszólalása után

Tóth Lajos és Berger építészek beszéltek, de eredménytelenül. Az értekezlet végül is azt határozta, hogy

holnap újra üszelnek. Hász Károly kultúrmérnök egyébként telefonon érintkezést keres a cég budapesti főnökeivel, hogy újabb instrukciókat kapjon a tárgyalások továbbvitelére vonatkozólag.

Ezek az útasítások döntik el holnap délelőtt, hogy

tovább folyíká-e a sztrájk és a nyolcszáz építőmunkás családjaival együtt kénytelen-e a betevő falatot elveszíteni.

az idegen vállalkozók mereven elutasító álláspontja miatt.

D. J.

DR. VÁSÁRY ISTVÁN POLGÁRMESTER A DEBRECENI ÉPÍTŐMUNKÁSOK MELLETT.

A sztrájk ügyében alkalmunk volt beszélgetést folytatni dr. Vásáry István polgármesterrel, aki a munkások jogos és méltányos kívánásait mindenkor szívesen támogatta és honorálta. Dr. Vásáry István polgármester a következőket jelentette ki:

— A kultuszminiszter úrhoz táviratot küldtem, mert hozzám az a jelentés érkezett, hogy a sztrájk azért ütött ki és harapódzott el, mert az egyetemi építkezéseknél annak dacára hogy ugyanazon munkabérek mellett

helyimunkások is hajlandók a munkát végezni, idegen munkásokat alkalmaznak.

— A kultuszminiszter úrtól azt kértem táviratilag, hogy hasson oda az állami vállalkozónál, hogy

egyenlő feltételek mellett elsősorban feltétlenül helyi munkásokat alkalmazzanak.

Minden remény meg van rá, hogy dr. Vásáry István polgármester közbenjárásának meg lesz a kívánt eredménye és a sztrájk minél hamarabb véget érhet, mert a munkásoknak sem miképpen sem érdekük, hogy a tél beállta előtt, a mai viszonyok között sztrájkot folytassanak.

Haláltmegvető bátorsággal mentett meg egy kúbaesett gyermeket egy tanító

Bácsodrog megye közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén Rusztek Károly tanfelügyelő jelentésében előadta, hogy egy tanyai tanító — Teleki István — hogyan mentett meg, halált megvető bátorsággal, egy kúba esett gyermeket.

Néhány nappal ezelőtt a Bácsalmás-örszöli iskolában, a déli tanítási szünetidő után a délutáni előadásra három gyermek hamarabb érkezett. A gyermekek a kút körül játszani kezdtek. Eközben egy 9 éves fiú beleesett a nyitott kútba.

Társai segítségért kiáltotta. A kiabálást meghallotta Teleki István tanító, aki kifutott a lakásából. Nem tépelődött sokáig, hanem gondolkodás nélkül a kútba vetette magát, a már fuldokló gyermek után. A gyereke telkapt a 210 centiméteres vízben és a víz színén tartotta. A betongyűrűs kútban azonban nem tudott megkapaszkodni. Segítségért

kiáltott, mire a két iskolásfiú a szomszédokhoz futott létráért. Míg azonban ezt elhozták, a tanító elfáradt. A gyereket azonban nem merde elereszteni. Ekkor tüdejét teleszívta levegővel és hősies elszántsággal leereszkedett a kút fenekére, hogy egy kis pihenőhöz jusson.

Ugyanekkor a kis fiút kinyújtott karral maga fölé emelte a vízből, úgy, hogy a gyerek nem kerülhetett a víz alá. Hat-hét percig tartott a rettenetes küzdelem, míg végre a létrát leeresztették a kútba és így sikerült a tanítónak is, a fiúnak is megmenekülnie. A közigazgatási bizottság a tanfelügyelő javaslatára kimondta, hogy hősies magatartásáért elismerését fejezi ki a tanítónak.

Az életmentő tanítót egyébként a tanyai lakosság is meleg ünneplésben részesítette.

A retormátus presbyterium gyűlésén 23 új debreceni tanerőt iktattak be

A presbyterium gyűlése tegnap délután 3 órakor az egyház tanácstermében dr. Baltázár Dezső püspök imájával kezdődött, amelynek elhangzása után dr. Juhász-Nagy Sándor főjegyző tett jelentést az adományokról és hagyományokról.

Dr. Erdős József ügyvéd presbyter és dr. Erdős Károly 1000—1000 pengő adományt fizettek be az egyház pénztárába.

Néhai Horváth János vil. presbyter a Csapó-utcai egyházrész javára 1000 pengőt, az ispotályi szegényalapra 500 pengőt, a homokkerti templomra 200 négyszögöl földet hagyományozott.

A presbyterium a jelentést hallál vette tudomásul.

A presbyterium előtt dr. Fazekas József, Kovács Margit, Osváthné Krucó Margit, B. Szücs Ferenc és Biky Gábor Dóczi-intézet tanárok ünnepélyes esküt tettek és őket a presbyterium hivatalukba beiktatta.

Dr. Baltázár Dezső püspök által hozzájuk intézett szép üdvözlő beszédre Biky Gábor vallásnár válaszólt és megköszönte a presbyterium bizalmát.

Ugyanecsk szép beszéd kíséretében iktatta be dr. Baltázár Dezső püspök a 16 új elemiskolai tanítót illetőleg tanítónót. Felhívta őket a püspök a kultúra ápolására és fejlesztésére.

H. Nagy Lajos, volt hajdusámsóni igazgató-tanítót, az egyházmegye népiszkolai előadóját, az egyház örökös igazgató-tanítói címmel tüntette ki.

A 16 új tanerő a következő: — Szendy István, H. Nagy Lajos, Nagy Lajos, Várv-Szalay Gábor,

Zsigó Károly, Bálint Mihály, Szechy György, Bartha József, Hadházy Dániel, Törő Katalin, Szabó Ilona, Szabó Klári, Sággy Mária, dr. Imre Gáborné, Harsányi Janka, özvegy Főrizs Mihályné, Kardoss Irén, Csutorás Anna.

A zsinati lelkesítő rendes tagsági helyre a presbyterium Szele György lelkesítőre, az egyházkerületi lelkesítő jegyzői állásra pedig Kolozsvári Kiss Lászlóra adta a presbyterium szavazatát.

Az egyéki missziói lelkesítő állás ideiglenes betöltésével Fekete Gyula lelkesítő bízta meg a presbyterium, aki hetenként két napot tölt ki, addig amíg a rendes lelkesítő beállítható lesz. Tiszteletdíját a debreceni presbyterium utalja ki.

A homokkerti egyházi körzet megválasztotta 60 tagú bizottságát és meg is alakult. A körzet gondnokává dr. Erdős József ügyvéd presbytert választotta meg. — Az erről szóló jelentést a presbyterium tudomásul vette.

Tárgyalta a presbyterium a városi hatóság megkeresését a köztemető használatáról és a kötelező halottasházi ravatalozásról készített szabályrendelet tárgyában. — A presbyterium javasolja, hogy némi módosításokat tegyen a város a készülő szabályrendeletben.

A presbyterium tudomásul vette azt a jelentést, amely a Dóczi-intézet internátus számadásának megvizsgálásáról szól és ezzel kapcsolatban köszönetet fejezte ki Konez Aurélné igazgatónőnek példás, buzgó működéséért.

A presbyterium ülése több kisebb ügy tárgyalása után Szele György lelkesítő imájával ért véget.

Vasárnap, október 13-án lesz a Patronage Egyesület gyermek- nap gyűjtése

Küldjünk virágot a gyermeknapra!

Mint már több ízben megemlékeztünk róla, a Patronage Egyesület gyermeknap gyűjtését e hó 13-án, vasárnap rendez meg. Most már véglegesen meg lett állapítva hogy hol lesznek felállítva a gyűjtő-urnák és kik fognak a gyűjtésben részt venni. Megemlékeztünk már arról is, hogy a vezetőség, de különösen Fráter Erzsébet és özv. Sass Béláné társelnökök buzgó fáradozásának eredményeképpen minden egyes urnahelyen lesz sorsolás, zsákbamacska, hol 10 és 20 fillér ellenében izlésesen elkészített és értékes szerencsecsomagok lesznek nyerhetők. Ezenkívül a Passage előtt lesz felállítva a szerencsekerék olcsó 50 filléres jegyekkel. Lesz még minden urnahelyen virág és megváltó jelvények árusítása és perselyes gyűjtés.

A gyűjtőcsoportok véglegesen a következőképpen lettek összeállítva:

1. A vasúti nagyallopnál: Dr. Székely Ferencné és Hegedüs Károlyné urnók vezetésével 16 urleány fog gyűjteni. A Máv. gépműhely „Egyetértés” fuvószenekara itt fog hangversenyezni fél 12 órától fél 1 óráig.

2. Kossuth-utca (Tóth Gyula) sarkok: László Béláné, dr. Fráter Pálné, ifj. Rickl Antalné, dr. Szabó Mihályné, Ferenczy Miklósné, Pajor Gyözné, Balogh Zsigmondné, Kubek Erzsébet, Vas Henriette, Erdélyi Margit urnók és a Manz. internátus növendékei gyűjtenek.

3. Varga-Szentanna-utca: özv. Zoltán Ödönné, özv. Achác Imréné, Wallner Gyuláné, Tőkés Gáborné, Rotschner Jenőné, dr. Rex

Sándorné, Horváth Antalné urnók és nyolc urleány fog gyűjteni.

4. A színház előtt: Halassy Mariska művészeti vezetése mellett a színtársulat tagjai. Itt lesz 11 órától Rác János cigányzenekarának hangversenye.

5. A Passage előtt: özv. Sass Béláné, Tankó Béláné, Tarpay Béláné, Milecker Rezsőné, Márton Gézáné, Csányi Benjáminné, Tóth Lajosné, Darkó Jenőné, Szentgyörgyi Lajosné, Horvay Róbertné, Rugonfalvy Kiss Istvánné, Bacsó Jenőné, Varga Zsigmondné, Kelemen Ernőné, Sz. Tóth Béláné, Szijj Jánosné, Vársáry Erzsébet, özv. Böszörményi Pálné urnók gyűjtenek, itt lesz felállítva a szerencsekerék is, ahol 50 fillér ellenében igen értékes tárgyak nyerhetők.

6. A Kaszinó előtt: Fráter Erzsébet, Garda Dezsőné, Kovalicz Antalné, Nábráczky Margit, Nábráczky Béláné, Benkő Gézáné, Szaploneczay Gyuláné, dr. Szabó Gusztávné, Máyer Sándorné urnók és a Manz. Erzsébet-énekkarából 6 urleány fognak gyűjteni.

7. A ref. Kistemplom előtt: Balogh Istvánné, dr. Nagy Jánosné, Barra Gyuláné, báró Györfly Miklósné és Balogh Péterné urnók.

8. Az Arany-Bika előtt: Bárdos Gézáné, Suhajda Béláné, Laczkó Béláné, özv. Havas Kálmánné, Toroczky Józsefné, Sztankay Béláné, Höchtl Margit urnók gyűjtenek.

9. A Csapó-Piac-utca keresztezésénél: Palotay Lajosné urnó vezetésével.

10. A ref. Nagytemplom előtt: Dr. Sallay Lajosné, Dömsödy Ferencné, Kesztösi Lajosné, Simon Miklósné, Dézsi Istvánné, Gyarmathy Istvánné urnók és a konfirmált leányok gyűjtenek.

11. A régi Bábaképezdénél: Lavay Irén és Csanády Katalin tanárnők vezetése mellett a gazdasági iskola növendékei.

12. Az Iparostanonciskola előtt: Szabóné Faragó Emma, dr. Markovitsné Csűrös Feri, Dömök Anna, M. Walter Edit urnók, a városi ipariskola növendékeivel.

13. Az Egyetemi klinikánál: Dr. Papp Károlyné, dr. Belák Sándorné, Neuberth Edéné, dr. Bakucz Józsefné és dr. Márfy Edéné urnók.

14. A Hungária kávéháznál: Emmerich Zsigmondné, Bodnár Gézáné, Papp Gyuláné urnók gyűjtenek. Itt fog hangversenyezni Rác János cigányzenekara délelőtt 10 órától 11 óráig.

15. A vasúti kisállomásnál: — Buchwald Andorné és özv. Jörg

Józsefné urnók vezetésével.

16. Az ág. ev. templomnál: özv. Géressy Kálmánné urnó vezetésével.

17. A Kossuth-utcai templomnál: Barra Gyuláné urnó.

18. Az Árpád-téri ref. templomnál: Szász Lajosné urnó vezetésével történik a gyűjtés.

Felkéri a rendezőség ezúton is az urna csoportvezető urnöket — hogy vasárnap 13-án délelőtt 9 órakor kijelölt urnahelyeiket elfoglalni sziveskedjenek, hogy a gyűjtés 9 órakor megkezdődhessen. Debrecen sz. kir. város közönségéhez pedig azon kéressel fordul a rendezőség, hogy a nemes célra való tekintettel, aki csak teheti küldjön virágot a gyermeknapra, s azok a gyűjtőhelyeken el lesznek árusítva.

Hozza meg áldozatát mindenki tehetségéhez mérten, és néhány fillérrel járuljon hozzá mindenki az elhagyott apátlan-anjátlan gyerekek téli felruházásához.

A Filharmónikusok országos körútja

Dr. Dohnányi Ernő és a Budapesti Filharmónikusok vidéki körúton Szegedre érkeztek. Az állomáson dr. Somogyi Szilveszter üdvözölte a városzövetség és a város nevében az illusztris vendégeket. Az egyetem tanácsa bankettet adott tiszteletükre.

Bud János kereskedelemügyi miniszter ma értesítette dr. Vársáry István polgármestert, a Városszövetség elnökét, hogy tekintettel a Budapesti Filharmónikusok országos jelentőségű kulturépítő munkájára, vidéki körútjukra kedvezményes jegyet ad részükre.

Debrecenbe október hó 15-én kedden érkeznek a világot járt művészek, az állomáson a város, az

egyetem és a Zenekedvelők Köre ünnepélyesen fogadja őket.

Hangverseny után bankett lesz a művészek tiszteletére, melyre a város, az egyetem vezetősége és a zenekör tagjai hivatalosak. — A rendezőség ezúton is kéri a kör tagjait, hogy a bankettre szóló jegyet október hó 14-ig a Méliuszban előjegyezni sziveskedjék, mert külön meghívót nem bocsátanak ki a tagokhoz.

A hangverseny október 15-én este 8 órakor pontosan kezdődik.

A „DEBRECZEN” szombat reggeli száma közli az egész heti teljes rádió-műsort.

Mikor a ló megdőglött a Karpfenstein-utcán

Irta: Omikron

A már vértől arcu Mukí bácsi is volt fiatal és bohó. Akkor még volt neki, mit invenciónak hív a tudós világ. De még ma is fog a feje. Nincs semmi különbség a régi és új Mukí között. Legfeljebb az: régen többet gondolkozott, ma többet iszik a borból, mint az átlagember.

Azért ma is fog a feje; aki nem hiszi, hallgassa csak meg. Leleplez mindenkit és rendet csinál. Egykor bizony nagy ember lesz. És akkor valóra váltja nagy terveit. Ma csak prüszköl és szid mindenkit. Még a költöző madarakat is. Mert, uramfia a minap rájött: ezek is csalják a világot. Felrepülnek, kovályognak, elvesznek a ködös magasban. De nem tesznek semmit, az az hogy várnak, hogy odaforogjon a föld, ahová nekik menni kell. Felkínálja nekik magát. A földművelésügyi miniszternek is megírta... Már nem tudja öibetett kézzel tovább nézni ezt a gazdasági krízist. Ha több termést akar, párosítsa a méheket szentjánosbogarakkal. (T. i. akkor éjjel is dolgozhatnak az ivadékaik.) A buzatermelésből kiábrándult mindenki, csak a méhészet hozhatja helyre az országot. Persze nem ugrottak be Mukí bácsinak a himméhek és nem bocsájították el kipróbált jó öreg asszonyait. Tovább is a régi mellett maradtak. Mukí bácsi dühösen a belügyminiszterhez fordult. Megértésre itt sem talált. Elkérésében a kultuszminisztert vette köröm közé és azt javasolta neki, hogy küldjön el egy-két

tagbaszakadt cserkészfattyút krétáért Kréta szigetére. Ott ingyen adják a krétát. Mindössze az uti költségbe fog kóstálni. Menten kisebb lesz a kultuszárca költségvetése. Mert az új tartervek csakugy falják a krétát, hogy az ország nem bírhatja már tovább.

Szóval Mukí bácsi javall és indítványoz, hiszen rendet csinál, mert hiszen haloldali. A jobboldalon úgy sem tevékenykednek.

Hát nem csoda, hogy rendet csinál, hisz képviselőségét megelőzőleg rendőr volt. De ne vesse ezt senki sem a szemére. Akkor is megtette a kötelességét.

Akkor még karakánul kunkorgott sötét bajsa, lábain feszült az uniformis, csakugy nyekkent, ha ment. Ha állt, nem nyekkent. Pesti rendőr volt és sohasem goromba, sőt mindenkiel színeskedett, nyájaskodott és azt is tudta, hogy hívják a szomszéd uccát. (Mert a közönséges rendőrök csak azt az uccát ismerték, amelyben posztoltak.) Már rendőr korában is a képviselőre készült, öntudatosar.

A kapitányságon mind tudtak nagy elméjéről. Ott posztoltatták ennél fogva tehát, ahol események történnek. Ilyen volt a Karpfenstein ucca, ott a Mátyás-tér és a Teleki-tér körül. Akkoriban (t. i. Mukí bácsi rendőrségének rezsimje alatt) édes csendes világ volt ezen a rehézsavú uccán. Autóbilok nem pöfögtek, léghajók nem ábrándoztak a magasban, a haladás és modern gondolkodás csak Mukí rendületlen alakjában öltött testet.

Egyik kora délután, perzselő kánikulai tűzben egy konflisó hirtelen kimult. Utolsó perceiben (t. i. a konflisóban) tötyögött el mellette egy beaszottképi, ragvásörü koldus. Jén

volt. Tagjai épugy vacogtak, mint egy madárijesztője, szélviharban. Reápillantott a szenvedőre, de hirtelen elszökkent, összehordta hozzá még meglevő minden erejét.

Mukí félhivatalosan figyelmeztette, hogy a ló nem rug, hanem agónizál. A koldus vigyorgott, akár egy szatir és oda csettintett penecikus nyelvvel, hogy azért ráeshetik.

A rendőrt elhagyta a diplomáciai nyugalom és ráförmedt a koldusra:

— Igazság szerint magának kéne előbb elmenni ez árnyékvilágról, Szégyelje magát, hogy még ez a nyomorult gebe is megbírja előzni.

Erre a ló kimult. A koldus odébb állt és szeméi könnybelábadtak. Nem lehet tudni, hogy a ló miatt-e, avagy Mukí gorombáskodása folytán.

Mukí erre plajbászt ragadott. Hegyére köpött a plajbásznak, magát a falhoz erősítette és írta...

Most is itt posztoltam, mielőtt ezt a jelen falon megírtam. Egy konflisó addig megdőglött. De a konflisnak semmi baja nincs. Ezt hivatalosan ideszögezem erre a falra. Tulajdonosra azonnal rákiabáltam, hogy azonnal fogja ki és vezesse el a strandról. De ő voraglott ezt megtenni. Azt mondta, hogy már telefonált a mentőkért...

A halál oka: a kánikula. Büntény kizárva. Ilyen melegben gyilkolni senkinek sincs kedve.

Új bekezdésbe veszem, hogy az állatvédő egyesület egyet sem lépett érte. Hagyta a kánijára. Egyébként semmiféle löszakértő vagy marhadoktor nem volt itt a közelben. Éppen azért szimulálhat is a ló, noha nem asszonyosság. Ilyen esetekben a kormány tanúsíthatna nagyobb erélyt és foglalkozhatna az állatvédelemmel is. (Ez

utóbbi mondatot utólag mégis kihuzta, mert félt, hogy baj lesz abból.) Azután megjósolom, hogy a konflisok helyébe egykor autók lépnek s akkor ilyen esetek nem történnek meg. De addig, igen. (A nagy politikusok mindég belátták a ködös jövőndöbe.)

Plajbász megbicsaklott. Mukí hónapjából gyöngyecsapok hullottak. Csak úgy verejtékezett a hónaljja, egykettőre átázott a szép uniformis (hiába, a kormánynak nem telik izzasztóra a szegény rendőrlégénynek). De az ádáz uccát megírni nem tudta.

Mukí bácsiban azonban már akkor is volt lelemény. Neki gyűrte magát. Felhengergette nagy módisan az ingujját, elcsapta sapkáját, lehárta kardját, eresztett a szíjon, lerántotta eszmáját, lerugta a kapát, nagyott köpött a markába és minthogy vallásos ember volt, hát imádkozott is röviden, azután átcepekedett a döggel a szomszéd Dobozi uccára (annak tudta a nevét, mint minden jóra való rendőr a szomszéd ucca nevét).

Neki támasztotta magát ismét a falnak, mintegy Sámson. Megköpte most a markát is, a plajbászt is, s azután boldogan rajzolt szép nagy majuskuilakkal. Csak úgy ívelt a ceruza fürgé kezében, hasította a papíros, mint az óceángözös a tengert, szemé az örömtől cikázott, két orcára kiült a boldogság. Ugy hallotta, hogy danol a madár az égen, a felhőrongyok csak úgy szonganak rajta és írta, hogy VOLT EZ PEDIG INSTÁLOM, IGAZ BECSÜLETEMRE, A DOBOZI U bal-sarkán, punkt a járda irányában. Mert akinek ennyi leleménye van, azt nem hagyja el az Uristen. (Ez utolsó két mondatot utólag mégis kihuzta, mert félt, hogyha bennmarad, akkor is bennmarad a bajban.)

„Az összelopott nemzet“

Pásztor Miklós nagyváradi magyar újságíró írta ezt frappáns cikket, melyet közlünk annak bizonyosságául, hogy az elszakított részekben erősebb a magyar szellem.

A bukaresti román lapoknak sajátáguk, amit más ország sajtójánál hiába keresne az ember, hogy a lepedő-nagyságu első oldal tele van vezércikkel. Nyolc-tíz vezércikket is megírnak naponta a fürgetollu, kimeríthetetlen és fáradthatatlan publicisták és vezércikkírók. Néha egyazon téma körül lovagolnak, legtöbbször természetesen a kisebbségeket, a magyarokat szidják és becsmérlik (ebben csodálatosképpen meg szoktak egyezni a legellenzékibb és legkormánypártgyanusabb lapok is). Érthető aztán, hogy ha ezek a publicisták is kimerülnek néha és — a hasábokat csak meg kell tölteni — olyasmiket izzadnak ki, hogy azt lehet hinni, ha nyomtatásban olvassák, maguk is bizony elsodálkozónak rajta. De ami egyszer nyomtatásban megjelent, azt az olvasó a cikkíró véleményeként kell elfogadja és ha egyben vezércikk — a lap véleménye is kell legyen.

Legalább is ez az általános felfogás. Ami viszont nem zárja ki azt, hogy né másként legyen.

A megszokott támadásokon elsiklik már a szem. De néha azért egy-egy különös megnyilatkozás mégis arra késztet, hogy foglalkozunk vele.

A „Cuvantul“ hétfői számában bizonyos Jon Conea aláírásával megjelent egy cikk az első oldalon. Címe ez: „Die zusammengestohlene Nation.“ Ami, ha német nyelvtudásunk nem csal, magyarul annyit jelent: „Az összelopott nemzet.“

Melyik lehet az összelopott nemzet? Természetesen a magyar.

Illetve haladjunk csak sorjában. Tehát Jon Conea ur Bukarestből, egyébként nem valami litteráris román stílusban, abból indul ki, hogy Jorga professzor nemrégiben felháborodva beszélt arról, hogy három, a románokkal szomszédos nemzet a cigányoknál is rosszabbnak kiáltja ki a románságot. Ezer három nemzet három képviselője Mutafciło, Muscal és a magyar Benedek Jancsi (valószínűnek tartjuk, hogy Jancsó Benedeket gondolja a cikkíró).

Ezután persze valóságos szidalom-áradat következik „Benedek Jancsi“ rovására. Hogyan? Ez a három step-pékről és ázsiai pusztákról levon bejött nép akarja kiűzni a románokat? Nem oda Buda, Benedek Jancsi.

Igy Conea ur. Nos, hát mi nem tudjuk mit ír Jancsó Benedek, mert kisebbségi sorsunkban nem igen érünk

rá történelemfilozófiát és etnográfát olvasni. De alig hisszük, hogy „Benedek Jancsi“ olyan vehemens lenne, mint Conea ur beállítja.

S ha úgy is lenne, ennek a vitának az elintézését hagyjuk a történelem-tudósokra: Jancsó Benedekre és Jorga professzorra. Majd megfelelnek nek egymásnak Conea ur segítségével is és bizonyára nem éppoly „népszerű“ modorban.

Ami azonban ezután következik, ez az, ami már tulnő egy akadémikus vita, de még egy sovíniszta vakságtól átitatott vezércikk keretein is.

Jon Conea az egész vitát aproponak használja föl, hogy megmondhassa Jancsó Benedeknek és rajta keresztül az egész magyarságnak, hogy hát, „aki magyar, az a „zusammengestohlene Nation“, hogy meri kinyitni a száját. A háboru előtt a Budapesten tanuló kisebbségi diákok ezt vágták a magyarok szemébe: „Hallgassatok ti összelopott nemzet“.

És ezt válaszolja most Conea ur Jancsó Benedeknek is, annak a budapesti professornak, aki panaszkodott, hogy a magyar nép elvész az átkos egykerendszer miatt és annak a „bizonyos nagyváradi képviselőnek is“.

Az a bizonyos nagyváradi képviselő ugyanis Szent István-napkor, ugyanakkor, amikor a sziguranca utasítására irredentavezért kutattak minden Pestre menő erdélyi magyarban, vezércikkelt írt lapjában arról, hogy a mai kisebbségi magyar diák már nem tudja, ki volt Szent István. Nem tanul magyar történelmet és lassanként elfelejti, hogy magyar, mert semmit sem tud a nagy magyarokról.

— De hát milyen magyar nemzeti hősök, ti összelopott nemzet? — veti fel a kérdést Conea ur. (Igyekszem itt szöszterinti fordításban idézni őt.) A „nagy“ király Nagy Lajos? De ez francia volt — nem? Corvin (ez Hunyadi) Mátyás és János? Magyarok ezek? Szt! Kossuthot és Pestőfit akartak mondani? Slovák az egyik és szerb a másik, ember. Andrassy? Cigány, barátom. A két Hunfalvy (?) Németek, kolléga, Liszt? Szintugy ő is.

Conea ur ezek után kijelenti, hogy tovább is folytathatná a felsorolást, de nincs annyira kegyetlen, hogy ezt tegye.

Mentsen Isten, hogy vitába akarjunk szállani Conea urral. Szentségtörés lenne. Mert hiszen azt hiába magyaráznák meg neki, aki úgy látszik nagyon járatos a magyar történelemben és irodalomban, hogy például az a bizonyos „Bonaparte Napoleon sem Franciaország földjén látta meg a lapvilágot és mégsem hisszük, hogy ne vallaná őt franciának valaki, vagy

Házilasszonyok segítői a nagytakarításnál !! porszívó és parkettgépelm

Vegye bérbe félnapra 2-50, egész napra 4— pengőért.
Soltész, Hatvan-utca 1., II. kapu. Telefon 12-59.

hogy úgy lenyelnek a franciák is azt, hogy „mit ugráltak, hiszen összelopott nemzet“ vagytok — megha kisebbségek is lennének Romániában. Vagy hogy ne menjünk messzebbre, maradjunk csak Romániában. I. Károly, a román nép első királya, vagy I. Ferdinánd Nagyrománia megalapítója német családból származtak. Ki vitatná azonban, hogy izzig-vérrig jó románok voltak.

Mondottuk, nem vitázunk a Cuvantul cikkírójával. Ő úgy sem fogja megérteni, hogy mindenki az, aminek érzi magát, aminek vére, temperamentuma, érzéskomplexuma, nevelése kultúrája, nyelve diktálja. Akárki lett legyen az apja, vagy az anyja, ha az Északi Sarkról vándorolt is ide. — „Összelopott nemzet vagyunk“ — jó. De ennek az összelopott, nemzetnek minden tagja büszke arra, hogy magáénak vallhatja azokat az összelopotlakat, kiket a „kíméletlen“ Conea ur, csak úgy kutyafutásban felsorol. És igenis fáj nekünk, hogy az iskolából kikerülő ifjú nemzedék nem tudja ki volt Szent István, Arany János, Jókai Mór, vagy akár Ady Endre.

Lehet, nem volt igaz. Mert ha csak Conea urat s társait olvassa az ember,

azt hihetné, hogy a magyar bánat, — román öröm.

Igen, Conea ur, nekünk fáj az, hogy a magyar fiú csak annyit tud Mátyásról, az igazságról, hogy Corvin Joanak volt a fia, aki a Vialcu-családból származott és hogy ezt a Mateiu Corvont milyen csuffá tette Stefan cel Mare. Hogy mi van a román tankönyvekben a magyarokról, azt csak mi tudjuk, ez a generáció, amely már románul végezte az iskolát, mi, akik még alig kerültünk ki az iskola padjai közül.

Ázsiából jött vad hordák, összelopott nemzet. Igy dédelgetik a magyarokat azok, akik a közvélemény szószólói hívatottak lenni.

A „zusammengestohlene“ fogalmával bizonyára tisztában van az, aki írta.

Az ilyen cikkek szolgálják aztán azt a sokat emlegetett román—magyar közeledést, amit a publicisták és írók részéről kell kiinduljon, ha eddigelő jól értették.

Vagy hogy a Conea ur játszi, bizalmasodó hangjával éljünk:

— Igy nem leszünk bruder, pajtikám

Pásztor Miklós.

Dr Kállay Kálmán egyetemi tanár a debreceni presbyterium tagjai között

S. Szabó József főigazgató távozásával és presbiteri tisztségéről való lemondásával megüresedett helyre dr Kállay Kálmán egyetemi tanárt, pót-presbiterit hívta be a presbiterium. Tegnap tartott gyűlésen Kállay Kálmán már meg is jelent és letette a presbiteri esküt.

Az ünnepélyes aktus után dr Baltazár Dezső püspök a következő szavakkal üdvözölte az új presbiterit:

— Méltóságos presbiter ur! Amikor a lemondó és távozó S. Szabó József presbiter ur érdemeit érintően, s elismerően megállapítottam, hogy az ő lemondásával egyházközségi illetve presbiteriumunkat nagy veszteség érte, ugyanakkor örömmel és Isten iránti háláadással állapítottam meg, hogy az ő pótlására, az ő helyének betöltésére méltóságodban mirékünk megfelelő kárpótlást adott.

— Tudom, hogy el van telve a lelke

annak tudatától, hogy azt, miszerint a debreceni presbiterium tagja, nem köznöcsös mértékkel, hanem magas és nagy mértékkel kell mérni, mert ez nagy tisztesség úgy az evangélium szolgálata, mint a nemzeti eszme szolgálata tekintve, ezeknek a viszonylatában is.

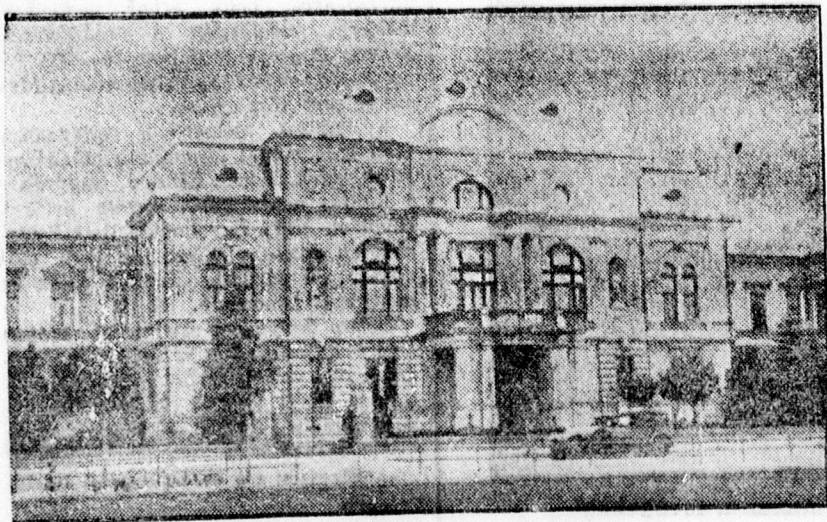
— Én megvagyok győződve, hogy a mi kettős csillagunkat fogja egyenes tartással, sem balra, sem jobbra tekintve ragyogóbbá tenni és méltóságod élete, működése által, a mi debreceni református egyházunk élete bőséges gyarapodást nyer. Ebben a munkájában kísérje Isten áldása. (Eljenzés, taps.)

Sodrony ágybetéte!

legjobb minőséget készít

Neumann Pórtéria ucca 17

Képek Nyiregyházáról

Szabolcsvármegye székháza.

A szabolcsi hősök emlékműve.

SZINHÁZ ÉS MOZI

CSOKONAI SZINHÁZ MŰSORA:

Október 11., péntek: Orpeus a pokolban.
Október 12., szombat: Orpeus a pokolban.

Színház! Iroda hírei:

Ma este, pénteken és holnap, szombaton Offenbach örökszép vig operettje:

Orfeusz a pokolban

Sok oldalról elhangzott kívánságot honorál a színház igazgatósága, midőn Offenbach egyik legnépszerűbb művének: az Orfeusznek repri-zét műsorra vette. A klasszikus repertoár kiépítésének első etappja a Cigánybáró reprezentatív előadása volt, mely igen előnyös oldalról mutatta be az új társulat hangbelli, nagyszerű felkészültségét és a kórus kiválóságát. Most az Orfeusz előadásán még teljesebb mértékben lesz alkalma az énekes együttesnek, hogy tökéletes előadásban hozza az operettirodalom e gyöngyszemét, — mert Remete Géza főrendező a legapróbb nüanszokig kidolgozott, művészi munkát végzet: az Orfeusz betanításával. A társulat valamennyi elsőrendű tagja szerepet kapott a klasszikus műben és Csanak Béla mesteri vezénylése az örökszép partitúra minden szépségét érvényre juttatja.

Vasárnap délután mérsékelt hely-
árakkal, az idei szezonban először,

„Meteorban“ — szombaton: — „A
cayennei noki“ kalandor dráma 9
felvonásban. Eszterházy Ágnes és
Jean Muattal. És a kíséző műsor.
Előadások: 6 és 8 órakor.

Mozgósínházak műsorai.

Apolló:

Péntek, szombat, vasárnap.
Október 11, 12 és 13.

Világfilmek!

A HONTALAN HÓS.

Biró Lajos világhírű drámája,
9 felvonásban.

Főszereplők:

Emil Jannings, Evelyn Brent és
William Powell.

Megelőzi:

AZ ASSZONYSZELIDITŐ.

Szerelmi játék. 7 vidám felv.
Főszerepben: Adolphe Menjou.

Vigszínház:

Péntektől keddig. Okt. 11—15-ig.
A legszebb magyar tárgyú világ-
film!

Mikszáth Kálmán és Harsányi Zs.
világsiker aratott színműve és
Belváry Géza mesteri rendezése.

A NOSZTHY FIU ESEIE TÓTH MARIVAL.

Magyar társadalmi életkép,
10 felvonásban.

Főszereplők:

Evelyn Holt, Székely Ibolya, Ivor
Novello és Veröbes Ernő.

Az előadásokon a Kiséző zenét Kiss
Béla és zenekara szolgáltatja.

Kisézők: Paramount világhírű:
Hajsza a kombiné után, bohózat.

Uránia:

Péntek, szombat, vasárnap.
Október 11, 12 és 13.

Két attrakció! Egy előadásban!
Rin-Tin-Tin legújabb világ-
attrakciója:

A FARKASOK FIA.

Kalandok a hósvatagon, 8 felv.
Főszereplők:

Leila Hyams, John Mijan és
Caroll Nye.

Megelőzi:

MICHIGAN GYERMEKE.

(Aranyváros.)

Kaland az arannyal és a szerelem-
mel, 6 felvonásban.

Főszereplők:

Conrad Nagel és Renée Adorée.

Minőség

„Ugye csodás?“

„Beethoven nyolcadik symphoniájának
allegrettoja — mintha itt játszanák.“

„Igaza van Önnek, ez az előadás töké-
letes, igazán nem lehet már jobb. Milyen
készüléket szereltetett fel magának?“

„Philips Modern vevőt, a világ egyik leg-
nagyobb rádiókoncertjének készítményét:
Philips hangszóróm is van hozzá, így felül-
multhatatlan...“

... így beszél a hang-
verseny látogató...

uj betanulással és új szereposztás-
ban Zerkovitz kiváló operettje:

Előrott a hegedűm

Főszereplők: Kornély Mária, Fe-
renczy Marien, Tihanyi Jutka, Su-
gár Gyula, Misoga László, Takács
Oszkár, Szigethy Andor, Fábán Ján-
nos, Sugár Misi, Vezényel Szath-
máry Encze, Rendezi Remete Géza.
Kezdete fél 4 órakor. Olesó helyárok.

Vasárnap este mutata be a Csoko-
nai színház Erdélyi Mihály parádés
operett újdonságát, melynek címe:

Mit susog a fehér akác

A kedves magyar népdal hangulata
vonul végig a darab meséjén. Egy
akácillatos udvaron kezdődik a da-
rab eseménye, ahol két nő harcol
a férfért: az egyszerű falusi tani-
tónő és a mondén film-sztár. Csupa
romantika, kacagó jókedv az operett
librettója, a zeneszámok pedig egy-
től-egyig slágerek. A darab hangu-
latához mérten a csodás magyar nó-
ták, szerelmes tangók váltakoznak a
érpezdítő jazz-számokkal. Már is
népszerűek a következő slágerek:
Akácvirág (Erkel—Szűcs). Tedd rá
primás a vonót (Erkel, Sándor
Zsuzska, Sugár Misi). Nápolyban
(Ferenczy—Faludy). Falu végén
kurta kocsma (szcenirozott dal) Ti-

zenhat esztendő barna kis lány
(Ferenczy—Sugár Misi), Asszonyom,
ha kissé még szeret (Erkel—Szűcs),
Londonban (Ferenczy, Sugár Misi,
Görlök). Valóságos tánciskola lesz a

MIT SUSOG A FEHÉR AKAC?

előadása. Az 1930. évi tánészezon
legfrissebb kreációit mutatják be a
színészek Erdélyi Kálmán betanítá-
sában. Külön meglepetés lesz az első
felvonás magyar tánc, melyben
egy kis gyermek-szereplő: Sándor
Zsuzska fog konkurenciát csinálni
a „nagyoknak“.

Az előadás: Az ország legjobb ope-
rett-társulata viszi diadalra Erdélyi
Mihály sláger-operettjét. — Eleven
tempóban peregnék a jobbnál-jobb
jelenetek a happy-endig. Sok olyan
ötlet, rendezői trükk van a debre-
ceni előadásban, melyek Pesten nem
voltak a darabban.

Erkel Gaby

alakítja, elegánsan, finoman. Ruhái
decensék, kivételes izlésre vallanak.
A másik nőszerepet

Ferenczy Mariann

játsza, virtuóz színészi képességgel.
Egy matyó-parasztlány szerepéből
formál zseniális alakítást. Minden
szava a megtestesült humor, minden
mozdulata a hódító grácia. A bou-
vivan ezúttal is

Szűts László

lesz, aki a nagy operettek hangulu-
tát fogja szerepébe átplántálni. —
Énekszámai túlnőnek a sablonos
operettek határain. A naiv kis tanító-
nő kedves figurájába

Sulyok Mária

visz életet. A leegyszerűsített bájító
kéletes megtestesítője lesz ez a vég-
telenül rokonszenves színésznő. A
szerepek sorrendjében

Sugár Mihály

következik. Izes, magyar beszéd
ügyes táncát egyik legnagyobb erős-
sége lesz a pompás előadásnak. Ez
úttal lép nagy szerepben a debreceni
közönség elé

Faludy Kálmán.

Egy falusi boltos zsidó alakjából
csinál kacagató operett-figurát. A
zsargon szerepek országos hírű in-
terpretálója Löwinger Izsó alakját
ezer ötlettel mintázza meg. Páratlan
előadói képességéről tesz tanúságot
„A vén legény“ című szám eléneklé-
sével.

Misoga László

fogja a burleszk komikum eszközei-
vel megszemélyesíteni. Tuboly Lujza
nagyasszonya, Faskerty Mária Lö-
wingernéje és Takács Oszkár Kajla
cigánya egészítik ki a nagyszerű
operett-együttest.

Háromszáz kérőt szerzett a gyilkos asszonyságnak

MIKÉPPEN NYERTE MEG A FOGADÁST ÉS HOGYAN SZERZETT ÉRDEKES RIPORTOT EGY PÁRISI UJSÁGÍRÓ

Férjhez mehet-e egy olyan nő, aki botrányos életet élt? Akit végig hurcoltak tárgyalótermeken, újságokon, a nyilvánosság keresztülszűrte? A tragédiás hölgy, aki jogos felindulásában megölte első férjét?

Ha így spontán tesszük fel a kérdést, nagyon vegyes válaszokat kapunk. A legtöbben úgy vélik, hogy ritka kivétel az a nő, aki ilyen zajos mult után még egyszer bevezethetne a tisztas polgári házasság kikötőjébe. Férfiaknál egészen más a dolog. Hány gyilkos alapított már családot? A nőknek az ilyenfajta hírhedség majdnem ugyanugy imponál, akár a híresség, ami a futballal, a művészettel, vagy a filmmel jár.

Megnyugtató az olvasót: a zajos multu nőnek sem kerül nagy fáradtsága a férjigóság...

Az egyik párisi lapban nemrég a következő kis apróhírdetés jelent meg:

FIATAL,

csinos, nagyon gazdag arisztokrata asszony, aki egy botrányos ügy középpontjába került és emiatt szakítania kellett a családjával és az arisztokrata körökkel, új életet szeretne kezdeni egy olyan férfivel, aki tudja tenni magát az előítéleteken, aki csak egy remesen dobogó szívet keres a nőben. Leveleket „Tragédia” jellegre a kiadóba.

A hirdetésre, amely egy reggeli lapban látott napvilágot, még aznap estig 86 válasz érkezett, három nap múlva pedig újabb 230 lelkes ajánlat, csupa „megértő” férfitől, akiknek nincsenek skrupulusaik...

A beérkezett válaszok nagyon eredetiek. Van köztük kereskedő, katonatiszt, hivatalnok, parkettáncos, villamoskalauz, sőt gyári munkás is, aki még a legösszértebbben írt és hangsúlyozta, hogy nála nem az anyagiak a fontosak. A többiek annál inkább kimutatták a foguk fehéret. A katonatiszt kertelés nélkül bevallotta:

— Hajlandó leszek megbocsátni önmagának a multját — jelentette ki nagydelükön —, jövedelemem nincs, de az ön vagyonából azt hiszem kényelmesen éldegethetünk...

A tragikus hölgy erre válaszolt is: — Igen tisztelt Uram! Nagylelkűsége igazán megható. Ugy érzem az ön oldalán. Kellően fogom eltölteni még hátralévő éveimet. De, be kell valanom szörnyű titkomat. Nekem egy gyilkosság is terheli a lelkiismeretemet, de — megöltem az első férjemet. Revolverrel lőttem le, mert megcsalt. Mi a véleménye önnek erről?

A katonatiszt egy nyugalmazott őrnagy, postafordultával válaszolt:

— A dolog nem lepelt meg különösen. Ne felejtse el asszonyom, hogy katona vagyok, megjártam a harctereket és magam is öltem. Az élet: örök háborúság. Ön az otthoni fronton harcolt... ajánlatomat változtatlanul fenntartom.

Mások azonban visszaretentek a gyilkosság hírére. Hm, egy férjet már eltett láb alól. Semmiesetre sem a legjobb ajánlólevél...

A munkás részvétel írta: — Ön csak szerencsétlen, de nem gyilkos. Megértem, hogy sok a pénze? Van egy kitűnő eszmém. Filmgyárat fogunk alapítani. Ma ez a legkitűnőbb üzlet...

Általában mindenkinek akadt egy „kitűnő” ideája, a pénz ökonomikus felhasználását illetően. És sorra megígérték, hogy rövidesen megduplazzák. Nagyon mulatságos volt egy kis vidéki postatisztnek a levele:

— Megölte a hűtlen férjét? Ez nagy energiára vall. Ön nekem való feleség, ismerőseim mindig azt vetik a szememre, hogy nem vagyok eléggé határozott. Egy ilyen asszony, mint ön, új életet önterem belém...

De a tragikus özvegyet egyikük se kaparította meg. Azon egyszerű okból,

Hatszemélyes ebéd egy óra alatt 18 fillér értékű gázzal készíthető el

Nagyszabású gázpropaganda előadás, főzéssel egybekötve. — Napi egy fillérért már gázfőzőt bérebeadnak.

A debreceni Világítási Vállalat a Weiss Manfréd gyár, a Magyar Gázizzó-fény R.-t. bevonásával nagyszabású gázpropaganda előadást tart Debrecenben, amelyet nemcsak beszédekkel, hanem igen értékes és rendkívül tanulságos gyakorlati bemutatásokkal is szemléltetnének.

A Royal-szálló nagytermében rendezték be a gázfőző kiállítását, ahol több mint féltucat gázkonyhát szereltek fel és egész konyhát rendeztek be.

Laurisn Miklósné urasszony, a Budapest Székesfővárosi Gázgyárak főzötanfolyamának főelőadó-nője, a gázpropaganda osztály egyik vezető tagja a lelke az itteni propaganda előadásnak, melynek megszervezésében kiveszi részét Bergl Gyula igazgató, a magyar gázizzó-fény Rt. egyik vezetője is, aki egész Magyarországon képviseli a Weiss Manfréd gyárt.

Csütörtökön délután 5 órakor tulajdonképpen csak sajtóbemutató volt, amelyre az újságírókon kívül meghívták a hivatalos szerveket is. Debrecen város képviselőjében Borsos József műszaki tanácsos, az üzemi bizottság részéről pedig Sztankay F. Béla és ifjú Schwartz Vilmos jelentek meg. A Világítási vállalat részéről ott voltak Rimanóczy Béla kormányfő-tanácsos, Baukovác Alfréd igazgató, Szegedy Gyula főmérnök, Loránt József főtisztviselő, Gáspár Vilmos, Payer Károly tisztviselő, Erdődy Lajos, továbbá Vértess igazgató a Weiss Manfréd gyár képviselőjében.

A propaganda előadásnak az a célja, hogy hebizonyítsák a közönségnek, mennyi sok előnye van a gázfőzésnek és gázfűtésnek a többi tüzelő anyagok fölött, ugyolecsóság mint tisztaság és gyorsaság szempontjából. A gázfelszerelések aránylag olcsók és a fizetési feltételeket (24 havi hitel) annyira megkönnyítették, hogy ma már a legszegényebb család is hozzájuthat, kivált ha még azt is figyelembe vesszük, hogy havi 30 fillértől 2 pengőig terjedő kölcsönjéért tüzhelyeket is adnak bérebe.

A megjelent közönség előtt Laurisn Miklósné urasszony közvetlen, kellemes, könnyed és mindenre kiterjedő nagyszerű előadást tartott. Csak úgy főzés közben a legnehezebb technikai kérdéseket világította meg olyan modorban, hogy az mindenki által azonnal érthetővé is vált. Ellenőrző tisztviselő mérte az időt és a gázfogyasztást, amely egy étel vagy ebéd elkészítéséhez szükséges volt. Megmagyarázta Laurisnéné urasz-

sony, hogyan lehet nagyon olcsón tüzelni és főzni a gázzal, megmutatta, hogy egy egyszerű fogással a gázfogyasztást a minimumra lehet redukálni. Aki rosszul kezel a gázt, óránként 400 litert fogyaszt, míg aki az ő utmutatása szerint helyesen jár el, óránként csak 50 liter, tehát nyolcadrésnyi gázt fogyaszt azalatt az idő alatt, míg az ételt forrásba hozza és egy órában át forrponon tartja.

— Még ha gyilkolt, akkor is kap feleséget, olyan olcsó cikk ma a nő, ha ártatlanul került a krédóba, sohase mehet többé férjhez.

Az újságíró frappáns módon bizonyította be az ellenkezőjét. Háromszáz kérőt szerzett a gyilkos asszonyságnak.

Arra is utmutatást ad, hogy egy komplet ebéd egyes részeit milyen sorrendben kell feltenni a tüzhelyre, hogy a legközelebbi idő alatt és egyszerre minden elkészüljön. Mindennél ékeesebben álljon itt néhány adat arra vonatkozólag, hogy az okos gázhasználat mellett esekély anyagi áldozattal milyen nagy eredményt lehet elérni:

Két liter hideg víz felforraltásához 2.6 fillér értékű gáz szükséges. Elképzeltető, hogy fával vagy

spiritusszal ha fűtünk mennyivel többbe kerül ez.

1 kiló rostonsült pároskolbászsr nélkül 30 perc alatt készült el. Szükséges volt 300 liter gáz 7.8 fillér értékben.

1 tepsi linzert megsütött 315 liter gáz mellett 8.2 fillér költség-gel.

1 kiló sertéskaraj zsirnélkül, rostont megsült 394 liter gázzal 19.2 fillérből.

Remek tortát 30 perc alatt készített takaréklángon.

A legfrappánsabb az a 6 személyes ebéd elkészítése volt, amely állott zöldséglevéből, párolt borjúhúsából szemesrizszsel, kompóttal és tortából. — Nem egészen 1 óra alatt lett készen az ebéd és ezalatt felhasználta 18 fillér értékű gázt.

Hogy a fürdőszobáknál is mit jelent a gáz, elég annyit feljegyezni róla, hogy 130 liternyi fűrdővíz felmelegítéséhez nincs több gázhoz szükség, mint másfél köbméterhez, amely 20 perc alatt 39 fillér költséggel történik meg.

Kötetet lehetne írni arról a bájos közvetlenséggel tartott előadással, melyben Laurisn Miklósné urasszony a legnehezebb közgazdasági problémáktól a legkisebb részletességig, minden tekintetben föltárta a gázfőzés és fűtés titkait, megmagyarázta, hogyan kell igen könnyen tisztán tartani és megővni a gázfűtőeszközöket, — általában mindent megmondott, ami ahhoz szükséges, hogy valaki meggyőződjék arról, hogy a gázal való főzés és fűtés minden tekintetben rendkívül hasznos.

Ma délután 5 órakor és holnap szombaton délután 5 órakor ezt az előadást megismétli, de ezenkívül reggeltől estig bárkinek az egész napon át tartó sütés-főzés közben készséggel rendelkezésére áll a Royal-szálló nagytermében tartó kiállításon.

Mikor állapítható meg kényszerhelyzet

Érdekes tábla ítélet.

Emlékezetben van még az az általános feltűnést keltő sikkasztás, amelyet a mult év tavaszán Czutrin Andor és társai követtek el az Angol-Magyar Bank gabonaosztálya kárára.

A számos terhelt között volt Aron Sándor hajdusozoslói terménykereskedő is, akivel — miként a többi szereplővel — az Angol-Magyar Bank magánjogi kártérítési igényére egyességet kötött. Aron Sándor és felesége ennek a kárnak a fedezetére 40.000 P értékű váltókat adott át 3 hónapos lejáratú. A váltók lejáratá alkalmával Aronék nem fizettek s a bank a váltókat peresítette. A törvényes eljárással Aron Sándor azazl védekezett, hogy előzetes lefoglalásának ideje alatt, tehát kényszerhelyzetben írta alá a váltót és teljesen új elszámolást kívánt.

A kir. törvényszék ezt a védekezést teljes egészében honorálta is s az Angol-Magyar Bankot váltókeresetével elutasította — megállapítván a kényszerhelyzetet, valamint a bank elszámolási kötelezettségét.

A bank az ítéletet jogtanácsosai dr. Hódy Béla és dr. Böszörményi Béla útján megfellebbezte s a debreceni jogásztársadalom feszült érdeklődéssel várta ebben a nagyjelentőségű és az összeg magasságára tekintettel is érdekes ügyben a tábla állásfoglalását.

Több tárgyalás után a kir. ítélő-

tábla Gallé Jenő tanácsában tegnap hozta meg ítéletét. Dr. Böszörményi Béla jogtanácsos részletesen előterjesztett jogi indokolását teljesen magáévá téve, a törvényes ítéletét hatályon kívül helyezte, az Aronék kifogásait elutasította és az összes költségek megfizetésére kötelezte azzal az indoklással, hogy egy egység még kényszerhelyzet kihasználása mellett is csak az esetben tekintendő jogilag hatálytalannak, ha a szerződő felek akarata nem híven tükrözteti vissza, illetve ha a kényszerhelyzet megszűnt után a kényszerre hivatkozó haladéktalanul meg nem támadja, míhelyt az állítólagos kényszerhelyzet megszűnt. Minthogy pedig Aron Sándor a fogházból kiszabadulása után három hónapig a kényszerhelyzetre sohasem hivatkozott, sőt a váltókat prolongálni is akarta, s a prolongációt épen a bank utasította vissza, ezért a kényszerhelyzetre hivatkozás alaposnak nem mondható s így a kifogás — mint alaptalan — elutasítandó volt.

Nem valószínű, hogy Aronék ebben az ítéletben megnyugosznak s így ebben az érdekes ügyben a Kuria lesz hivatva az utolsó szó kimondására.

— Hétfőn minden újságírónál a „Debreceni Hétfő Újság” 4. sz. l.

Anglia és Amerika megszüntette a hajóépítési versenyt

MacDonald többet ért el Amerikában, mint remélte.

Washington, október 10. Stimson államtitkár tegnap a brit követségre ment, hogy megbeszéléseket folytatson MacDonalddal. A Hoover és MacDonald által véglegesen jóváhagyott nyilatkozatot délután 16 óra körül hozták nyilvánosságra.

Az angol miniszterelnök és leánya este fél 7 órakor látogatást tett az elnöknel, akitől hivatalosan bucsút vett. MacDonald vacsorára Stimson vendége volt.

Az angol miniszterelnök ma reggel 9 órakor utazik el Washingtonból. Philadelphian keresztül New Yorkba megy, ahonnan rövid tartózkodás után Kanadába készül.

London, október 10. MacDonald és Hoover közös nyilatkozata a két ország közötti jó viszony kimélyítésének hangsúlyozásával kezdődik. — Amerika soha sem fog beleszólni az európai diplomáciába. Anglia pedig tevékenyen kooperálni akar európai szomszédaival.

A két ország között a háború a jövőben teljesen elképzelhetetlen és így a bizalmatlanság és a gyanu legesekélyebb árnyéka sem befolyásolhatja politikájukat.

A tengerészeti kérdésekben folytatott eszmecsere — folytatja a nyilatkozat, — a két országot olyan közel hozta a megegyezéshez, hogy az

előző konferenciák kudarcának veszélye majdnem kizártnak tekinthető és remélhetőleg az eddigiekhez hasonló őszinte eszmecsere biztositani fogják a januári konferencia sikerét és ezzel elhárítják majd az általános leszerelés legkomolyabb akadályait. A Kellogg-paktum nyújtotta biztonság valószínűleg lehetővé teszi, hogy

Anglia és Amerika egyszersmindenkorra megszüntesse az egymás közötti hajóépítési versenyt, valamint az ezzel járó pénzpazarlást és a háború veszélyét. Mindkét kormány beleegyezik haditengerészeteinek teljes egyenlőségébe. A nyilatkozat ezzel a mondattal végződik:

Reméljük, hogy eljárásunk az általunk képviselt népek felfogása szerint is lényegesen hozzájárul a békének igazán békés eszközökkel való biztosításához, ami után az összes nemzetek annyira sóvárogtak. Ez a törekvés az egész civilizált világ közvéleményében és igazságérzetében gyökerezik.

MacDonald az angol sajtó képviselőinek adott nyilatkozatában kijelenti, hogy többet ért el, mint amit remélt.

A Daily Herald szerint Hoover a jövő évben Londonban viszonzozza MacDonald látogatását.

A törvényhatóságok küzdelme a hitelmegvonások megszüntetéséért

Hajdúvármegye érdekes átiratot kapott tegnap Veszprém vármegye törvényhatósági bizottságától. Az átirat kifejti, hogy a pénzüntézetek éppen most, a legnehezebb viszonyok közepette hirtelen a kölcsönök tekintélyes részének visszafizetését követelik és sürgetik az ügyfeleiktől.

A pénzüntézetek eljárásának kapcsán Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsága feliratban kérte a kormányt, hasson oda, elsősorban a Magyar Nemzeti Banknál, de egyúttal a többi nagybanknál is, hogy a

közgazdasági életre, elsősorban pedig a termelésre nézve káros, ezen eljárásokkal felhagyva, a hitelmegvonások megszüntetésével, a magyar mezőgazdaság hitelügyeinek kielégítését az eddigi mértékben igyekezzenek ellátni, mert a hitelkeretek megszorítása egyet jelent a magyar gazdaközönség s a produktív termelés megfojtásával.

A határozatot eVeszprém vármegye közönsége hasonló állásfoglalás céljából küldte meg Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának.

A tengeri kóró

Írta: KÖVÉR GYULA.

Gém Mihály úgy estenden kiült a tanya elébe pipálni. Szitta keményen a finác nem látta kapadohányt, aminek kocsanja szikrázva sziporkázott a makrapipában, ami persze kupakalanságban létezett.

Gém Mihály gazda gondolkozott és pedig arról gondolkozott, hogy, íme, a tengeri is le van már törve, a répasásnak meg nincs itt az ideje, hozzá lehetne fogni az őszi szntáshoz, ha a föld olyan száraz nem volna, de olyan kemény az, mint a kő, eső kéne rá, ami régen nem volt, az a csuda, hogy a szegény jószág talál egy kis harapni való füvet ebben az irtalmatlan nagy szárazságban. Aztán rátereledött a gondolata az időjárásra. Akármint beszélnek az urak és akármint írnak az újságok, az időjárás sem olyan, mint volt ezelőtt például az ő fiatal korában. Ott van a szőlő, a mult télen kifagyott. Emberemlékezet óta ilyen nem történt.

Elmélkedésében egy hang riasztotta meg, amelyik „Szerencsés jó estét!” kívánt az eszén kérődöz gazdának. Czirok Péter volt, a kerülő. Gém gazda adjon Istenel felett, aztán kérdőleg nézett a csöszre, aki megállott előtte.

— Hoztam gazduram részére is egy írást és azzal előre vette az oldalán

lévő börtáskát, amiben a hivatalos írásokat szokta tartani és kikereste onnan a Gém Mihály névre adresszált nyomtatványt.

— Hát aztán miről szól ez az írás? — kérdezte Gém a csöszlőt.

— En bizony nem tudom, uram, mert vagy száz darabot hoztam ki kézbesítés végett, nem értem rá végig silabizálni mindet. Annyit azonban sejtek, hogy valami büntetésféle lesz. — Hm! — szölt Gém Mihály, — miután pedig az írással és olvasással hadilábon állott, amennyiben nem volt ideje ezeket gyakorolni, hát ezeket a felségére, Erzsók asszonyra bízta, aki aztán értett is ahhoz. — Gyere csak, asszony, — szölt be hozzá a pitvarba, aki a vacsora készítésével lévén elfoglalva, — olvassd el ezt az írást, amit Czirok hozott.

Az asszony aztán fenhangan elolvasta a hivatalos megkeresést, amely azt tartalmazta, hogy Gém Mihály gazdálkodó nem égette el a mult esztendőben termelt tengeri kórót és tövet egy bizonyos határidőn belül. Ezért 30 pengő pénzbüntetésre, vagy nem fizetés esetén 6 napi elzárásra ítélték.

— Hát ez már micsoda, — kérdezte Gém a feleségétől. — Mire szükség van a tavalyi csutkát májusra, vagy júniusra megegetni, mikor egész esztendőben lehet vele füteni, miért kell

egyszerre elpocsékolni az egészet.

— Mintha nem tudná! — csattant fel az asszony. — Nem emlékszik, hogy tavaly a fereg megtámadta a tengerit és megrágtá a kórónak a derekát és ez által megsemmisült a termés. Azért kell megegetni a csutkát, hogy a benne rejtőző moly-kukac megsemmisüljön. Kegyelmed meg az istárlót fedte be a tengeriszárral, ahelyett, hogy tüzet rakott volna abból.

— És mégis adott az Isten bőven tengerit, — vetette közbe Gém.

— Az csak véletlen eset, — folytatta az asszony, — aki, úgy látszik,

jobban modernizálódott, mint a férje ura, hanem most már vagy meg kell fizetni a büntetéspénzt, vagy pedig, ha sajnálja rá a pénzt, ülje le.

Gém Mihály nagyot nézett az asszonyra. De hogy hagyja magát bezártni hitvány 30 pergőért, olyan már nincs. Soha semmiféle fajtája nem volt bezárva még egy órára sem. Ő csak nem teszi csúffá a nemzetségét. Inkább elveszteget hat mázsa tengerit, de befizeti a büntetést. Jövőben pedig nem fog termelni tengerit, ötlet ne herce-hurcálják. Nem és nem.

A gróf Károlyi Mihály féle birtokokat áiveszi a magyar állam

Mint Budapestről jelentik, a magyar állam birtokba veszi a gróf Károlyi Mihály birtokait kitevő ingatlanokat. A birtokokat a királyi földbirtokrendezőbizottság III. tanácsa adja át a magyar állam képviselőinek, akik között ott lesz a miniszterelnök megbízottja, a földmivelésügyi miniszter

kiküldöttje. Az országos földbirtokrendezőbizottság nevében dr. Füzesessy elnök száll ki Parádra a Károlyi birtokközpontjába, ahonnan aztán a birtok többi részeibe is kiszállnak az átvételre. Ezek a munkálatok előreláthatólag tizennégy-tizenhat napig eltartanak.

Ujabb három letartóztatás a tiszazugi méregkeverési ügyben

Szolnokról jelentik: Dr. Nádás Ferenc vizsgálóbíró, dr. Kánitz és dr. Orsós törvényszéki orvosok Nagyrevén és Cibakházán több hullát exhumáltak a legutóbbi napokban, melyek nek belső részét vegyvizsgálat végett a budapesti bíróság vegyészeti intézetéhez küldötték fel. Egymásután érkeztek le a leletek és azokat a gyanúsítottakat, akiknek hozzátartozójában mérget találtak, sorra tartóztatják le és hozzák be a szolnoki ügyészség fogházába.

Az elmúlt héten három letartóztatás történt.

Letartóztaták Győző Lajosné, Sülye Dénesné és B. Takács Lajosné, mind hármat azzal gyanúsítják, hogy férjüket tették el láb alól.

Ugyancsak a mult hét folyamán két gyanúsított asszony öngyilkosságot követett el.

Csabai Gáborné felakasztotta magát, P. Kiss Istvánné pedig lúgkört ivott.

Csabai Gáborné mikor rátaláltak, — már halott volt. Kissné behozták a szolnoki kórházba és itt halt meg, rettenetes szenvedések után. Az utóbbi ellen még csak gyanú volt, amely in-

kább szóbeszédén alapult, az asszony nem bírta a gyanút, inkább a halált választotta. Azt írja hátrahagyott levelében, hogy

ártatlan, de nem akar csendőrkézre kerülni.

Még érthetlenebb a Csabai Gáborné esetét. Őt komolyan gyanúsították, — őrizetben is volt hosszabb ideig, de elengedték. Férjét exhumálták, várt türelemmel s hangoztatta ártatlanságát. Egy napon,

azon a napon, amikor kiderült, hogy férjében nem találtak mérget, felakasztotta magát.

Nem jutott el már hozzá a kedvező hír, ügyvédje, aki vitte, már csak a temetésen lehetett jelen. Miért halt meg, örök rejtély marad.

Tegnap újabb három letartóztatás történt.

A csendőrség a szolnoki ügyészség útastására letartóztatta Major Ferencné, Földváry Sándorné és Farkas Jánosné nagyrevi asszonyokat és be is szállították őket Szolnokra.

De még mindig nincs vége. A leérkező leletek alapján még minden nap újabb letartóztatások várhatók.

A halálos szerencsétlenség és a több ezer dolláros hagyatéka híre együtt érkezett Amerikából

Gyász és öröm egy vajai kunyhóban, honnan már 20 év óta elment a gazda.

Húsz éve, hogy kivándorolt Amerikába Sós Károly vajai magyar, akiről azóta semmi hírt sem hallottak hozzátartozói. A minap azután a községi előjáróságokhoz hívták a családtagokat, akik a községhezán megdöbbenve vették a hírt, hogy Sós Károly kint Amerikában Mc. Keesportban egy hónappal ezelőtt véletlen szerencsétlenség folytán munkahelyén meghalt.

A váratlan hírtől jóformán még magukhoz sem jöttek a gyermekek és az özvegy, mikor Szabó Gyula községi főjegyző értesítette őket, hogy a pittsburgi magyar konzulátus kiküldöttje arról is hírt adott, hogy az elhunyt Sós Károly több ezer dolláros életbiztosítást és pedig állítólag három esetben is 10—10 ezer dolláros biztosítást

kötött, úgyhogy a földhöz ragadt, — nincstelen örökösökre egyszerre tekintélyes vagyont vár.

Említere méltó, hogy a szenzációs hír futótűzként terjedt el a községben és csakhamar jelentkeztek olyanok, akik azonnal meg is akarták vásárolni a várható hagyatékot. Szabó főjegyző tudomást szerezvén a fordulatról nyomban közbelépett, hogy a szegény családot az alkalmatlan látogatottól megszabadítsa. Minthogy az örökösöknek még levelezésre, nemkülönben az okmányok beszerzésére sem telik a szegény garasokból, a derék főjegyző a külügyminiszteriumhoz fordult, — amelytől a szegény család érdekében közbenjárást kért.

A NAP HIREI

Buksi a posztón

Már nem kifürdetett tiszti kutya többé a Buksi, a tarka foxi, mely a Kossuth és Batthyány uca sarkán posztoló rendőr mellett állingál majd meg lomhán hasal, hanem csapzott szőrű kutya, mely nek érdekes a története. Buksi — de lehet, másképpen nevezték. — a motorszerencsétlenség következtében elhalt Ács főhadnagy kutyája volt. A szerencsétlenség után azonban gazdátlanul maradt és mikor a főhadnagy koporsóját vitte utolsó útjára a fekete kocsi, a szegény Buksi is belekerült a menetbe. Nem volt szegénynek szerencséje. Csak a Batthyány uca sarkáig engedték. Ott elkergették a menettől. Mit tudták szegényről, hogy az Ács főhadnagy kutyája...

Szegény Buksit a rendőrszem megszánta. Szólt neki egy-két jó szót s a lomhán eleresztett farku, füllü foxi a jó szívu poszt mellé állt. Azóta ott állingál. Eshet az eső, fújhat a szél. Buksi csak áll a poszt mellett. Jöhet az autó. Tülkölhet. Buksi csak áll a rendőr mellett. A poszt kutyájának nevezték el.

Már kérte az Állatvédők Egyesülete, már egy asztalos mester is hazavitte a Buksit. Azonban csak egy napig volt távol. Ötthagyta az állatvédők s az asztalos mester jó kosztját s sietett ki a posztjára. A rendőr mellé, aki a nagy fájdalom idején Buksihoz szépen szólt:

— No mit akarsz Buksi? Mirt vagy oly bus?...

Buksinak jól esett a jó szó. Könnyes szemével es okos pofájával a rendőrré nézett. Mintha mondani akarná:

— Meghalt a jó gazdám. Arva tettem...

És Buksi a poszt mellé szegődött. Azóta ott állingál s is a rendőr mellett. A kifürdött tiszti kutya a poszt kutyája lett. Nem lehet a poszt mellől elvinni. Szegény ott várja, mert azt hiszi, vissza jön egyszer az ő jó gazdája. (m. j.)

— A Népszerű Főiskolai Tanfolyam ezévi őszi ciklusa, november hó 4-ike és december hó tizenötödike között lesz megtartva a szokott helyén azaz a Kollégium dísztermében, ahol is az előadások délutánonként lesznek öt és hét óra között. Nem lesz Népszerű Főiskolai Tanfolyami előadás a pénteki napokon, amellyel november hó 12-én és 19-én, december hó 10-én a teremnek másnemű elfoglaltsága miatt. Az előadó professzorokat már felkérte a tanfolyam rendezőbizottságának elnöksége és a tanfolyamról szóló meghívót, amely az előadások rendjét is tartalmazni fogja, minden érdeklődőnek megküldi ezentúl a rendezőbizottság. Az elnökség intézkedése folytán ezentúl pontosan nyilvántartatnak a tanfolyamban résztvevők, hogy mindenki, aki megjelent az előadásokon, kaphasson programot a jövőben. Most pedig arra kéri a tanfolyam elnöksége a közönséget, hogy a meghívóra vonatkozó igényét minél előbb jelentse be az egyetemi gondnoki hivatalnak, Kollégium, első em. 38. ajtó. Telefon 14-39. szám. Ugyanígy felkéri a tanfolyam rendezőbizottsága az egyes hivatalokban felkért bizalmi egyénéit, hogy jelentsek be mielőbb az egyetemi gondnoki hivatalnak, hogy hány darab meghívóra van szükségük a hivatalban való elhelyezés végett.

Szaporodnak a zsebtolvajlások Debreczenben

A piaci tolongásokban egymást érik a lopások. — Vigyázzanak az asszonyok.

Az utóbbi időben alig mulik el nap, hogy a rendőrségen két-három panaszt ne tegyenek a zsebtolvajok garázdálkodása miatt. — Az élelmes zsebtolvajok különösen a forgalmas piacokat szemelik ki működésük színhelyül, a hol a nagy forgalomban könnyűszerrel emelik ki az eléggé vigyázatlan hölgyek pénztárcáját. Tegnap is két lopási esetben érkezett panasz a rendőrségre.

Radó Imréné, Nyil-utca 126. sz. alatti lakos a Rákóczi-utcai piacra ment bevásárolni. A baromfi-piacon tolongásba került és néhány perc múlva nagy megdöbben

néssel vette észre, hogy egy szemfüles zsebtolvaj kilopta a zsebéből a pénztárcáját, amelyben 35 pengő volt. Radó Imréné feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

A másik panaszt Singer Péterné, Szappanos-utca 3. sz. alatti lakos tette, akinek a Kröh-féle kiárusítás alkalmával a tolongásban kilopták a zsebéből a pénztárcáját, amelyben 6 pengő készpénz és értékes okmányok voltak. A rendőrség a nyomozást megindította. Jó lesz tehát a hölgyeknek vigyázzani a tolongásban.

— A Debreceni Egységspárt 26. sz. körzeti bizottsága, körzeti hivatalos helyiségében, „Kis-Debreczen“ vendéglőben, Ferenc József út 32. szám alatt, ma este hét órakor, igen fontos értekezletet tart, melyre az érdeklődő párttagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— Izraelita istentisztelet a Deák Ferenc ucai templomban, sabbos-tesztivo és Jomkippur ünnepe: Pénteken este négy óra ötven perckor. Szombaton reggel haskomoh hét órakor, Muszaf-ima hitzónoklattal fél-tizenegy órakor. Mincho-ima délután fél-négy órakor és esti ima öt óra 35 perckor. A Kápolna ucai templomban szombaton reggel egyegyed 8 órakor és délután négy órakor, — a mincho-ima után talmudi és bibliai előadás. — Vasárnap, erev jomkippur reggel háromnegyedhat órakor és délután mincho-ima három órakor. — Vasárnap, Jomkippur este Kolnidré kezdete négy óra ötven perckor. — Hétfőn Jomkippur reggel hat órakor. Kedden reggel hat órakor. Hétköznapokon reggel félhat órakor és este egyegyedhat órakor. Az Elnökség.

— Rádióállomásokat kap a rendőrség, alarm pillanatok alatt. Budapestről jelentik: A belügyminisztériumban már régebben elhatározták hogy a külföldi metropolisos mintájára a magyarországi rendőrségi épületeket, kerületi kapitányságokat és őrszobákat is, rádióállomásokkal szereli fel. Az erre vonatkozó belügyminiszteri rendelet ma érkezett a budapesti főkapitányságra. Eszerint még októberben megkezdik az államrendőrség rádiófelvevő állomásainak a felszerelését. Az őrszobákat és kerületi kapitányságokat rádiófelvevő állomással fogják felszerelni. A rádiószolgálat meghatározott időpontban fog lebonnyolódni, amelyet ébresztőóra is fog jelezni. A készülékek kezelése éppen olyan egyszerű lesz, mint a telefoné. A főkapitányság épületében fogják elhelyezni a rádióállomást, amelynek segítségével a főkapitányság pillanatok alatt összeköttetést tud teremteni valamennyi őrszobával és kerületi kapitánysággal. Nagyobb büncselekmények, vagy rendzavarás esetén pillanatok alatt alarmirozhatják a főváros egész területén a rendőrséget, ami eddig a meg nem felelő telefonösszeköttetés mellett nehézkes s hosszadalmas volt.

x Új, gyönyörű kirakathban gyönyörködhet Varga fényképésznél, — Piac uca 7. szám.

— Elvesztett egy diák husz pengőt. Nagy József felsőkereskedelmi iskolai tanuló, aki mindennap Püspökladányból jár be Debreczenbe iskolába, tegnap az állomáson az egyik tankönyvéből elvesztett husz pengőt. Panaszt tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

— Viléz Tóth Gyula rendőrkapitány betegsége. A debreceni államrendőrség tisztikarának egyik igen kiváló tagja, vitéz dr. Tóth Gyula rendőrkapitány, súlyos gyomorbetegségben megbetegedett. A rendőrkapitány kénytelen volt felvéletni magát a kórházra, hol a megejtelt vizsgálat folytán operatív beavatkozás szükségességét állapították meg. Az operációt pár nap múlva fogják végrehajtani. A beteg vitéz dr. Tóth Gyula helyett, dr. Roncsik Tibor rendőrfogalmazó vette át a bűnügyi osztály vezetését.

x Zenekedvelők első bérlet, október hó 15. kedden este, Budapesti Filharmonikusok, Dohnányi, Laurisín. — Napjegyek a Méliusznál.

— Kultúrdélután az Iparoskörben. A Debreceni Iparos Ifjúság Önképzőköré, vasárnap, folyó hó tizenharmadikán, délután négy órai kezdettel, kultúrdélutánt rendez, a következő műsorral: 1. Dr. Tustér Ignác tanár előadása a „Duna jelentősége“ címen. 2. Buch Béla hegedűszáma. 3. Tóth Rózsika szavata. 4. Erdélyi István énekszám. 5. Földessy Lajos szavata, Kovács Kató műdalok. 7. Engi László népdalok. 8. Rosenfeld Géza kuplék. A kultúrdélután pontosan kezdődik, kérjük a közönség pontos megjelenését. Elnökség.

x Egyetemi tankönyvek új és használt állapotban kaphatók Böhm Ferenc könyvkereskedésében, Ferenc József út 7. szám, Bika szálló mellett.

x Gondját, baját elfelejti, ha kezébe veszi a „Magyar Magazin“ jubileumi számát, mely fennállásának egyéves fordulóján, október hó elsején jelent meg, minden eddigit felülmúló tartalommal. Egész író- s rajzológarda vonult fel ebben a számban, hogy ünnepelje az ország legszebb és legnívósabb képes folyóiratát s ez a felvonulás valóban reprezentatív jellegű. Farkas Imre, Egyed Zoltán, Gáncs Demeter, Kósa Lajos versei, Hanuszik Elemér, Ternay István, Tamás István novellái, Segesdy László, Görög László stb. cikkei, kritikái, aperszűi tesztek nívóssá és változatossá a „Magyar Magazin“ új számát, melyekhez Fejes Gyula, Gebhardt Tibor, Hanuszik László, Georg, Forray és D. Róna Emmy készítettek művészi illusztrációkat Rengeter érdekes cikk, művészi foto, ötletrajz, színház, film-, rádió-, gramofonkritika, logikai nyomozás, társasági élet, sport, divat és újtipusu keresztretjvény tarkítja ezt a remek lapot, melynek új száma közli a novellapályázatra beérkezett 110 pályamű felsorolását is. Vegye meg, olvassa el és beszéljen róla, mert ez a folyóirat a mai, modern és művelt ember lapja. Egyes szám ára egy pengő. — Előfizetőknek nagy kedvezmények! Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, V. Sziget u. huszonhat szám,

Milyen idő volt és milyen idő várható

A Földrajzi Intézet jelenti október hó 10-én:

Időjárásunk a nyugatról beáramló hideg légtömegek hatása alatt fejlődik. A betörő hideg levegő frontja az éjszaka folyamán érte el a mi területünket, kiadós esapadék-kiválást okozva. A leesett esapadék mennyisége ma estig jóval meghaladja a 10 millimétert. A bekövetkezett hideg beáramlás folytán a hőmérséklet süllyedése is tekintélyes. A mai legmagasabb hőmérséklet 14.8 C. fok volt, a tegnapiánál több, mint 10 C. fokkal kevesebb. A hőmérséklet még jelenleg is süllyedőben van; este 6 órakor 10 C. alatt volt.

A nyugati légáramlás további fennállásával egyelőre lényeges javulásra kilátás nincs.

Változóan felhős, hűvös idő várható, még némi esapadékkal. Később a felhőzet esőkkenése és szárazabb idő várható.

Könnyes a két szemem

Könnyes a két szemem nékem,
Ha telkem rózsát tépem,
Hull a vérem, piros vérem,
Könnyes a két szemem nékem.

Szívem, kinyadra szegeznek,
Az emberek kinyevetnek,
Nagyon sokan meg is vetnek,
Szívem, kinyadra szegeznek.

Lelkem, halálra kínoznak,
Tövissel megkoszorúznak,
Kinyujolnak, összezúrnak,
Lelkem, halálra kínoznak.

Könnyes a két szemem nékem,
Mert vérem hullását érzem,
A virágot tépem... tépem...
Könnyes a két szemem nékem.

ACS IVÁN.

— Körülzárták a krokodilusok egy szigeten épült borneoi községet. Borneoi jelentések szerint a sziget délnyugati részében annyira elszaporodtak a krokodilusok, hogy a környéki lakossága a hollandindiai kormányhoz volt kénytelen fordulni segítségért. A krokodilusok tanyája a Martapoera folyó partja. A folyó egyik szigetén, a Benoa-szigeten épült Anjer községet teljesen körülzárták a krokodilusok, úgyhogy a város lakosai nem mernek kimozdulni a házaikból. Néhányan közülük megkísérelték, hogy a közeli Proas városba meneküljenek, ezeket azonban ezer és ezer krokodilus támadta meg. Eddig nyolcvan berszülöttet faltak fel a krokodilusok.

— Nagyszabású szüreti mulatság a Homokkertben. A homokkerti ref. Olvasó Egylet 1929. október hó 13-án az olvasóegylet nagytermében, nagyszabású szüreti mulatságot rendez. A mulatság kezdete este hét órakor, s vége reggel két órakor. Az olvasóegylet újonnan épített nagyterme befogadóképessége folytán alkalmas ilyen nagyszabású mulatság megtartására. Belépti díj mindössze 1 pengő. A zenét a homokkerti ifjakból alakult műkedvelő zenekar szolgáltatta.

— Nagy riadalmat okozott egy elszabadult és megríadt ló. Csütörtökön délelőtt nagy riadalmat okozott a Piac uccán egy elszabadult és megríadt ló. A ló Miklós uca felől száguldott a Piac uccán át a Nagytemplom irányába, közben pedig majdnem két autó elé került, amely esetben komolyabb szerencsétlenség elidézhetett volna elő. A Kistemplom előtt álló rendőrszem elébe ugrott a lónak és elkapta az elszakított fékszárat s így a lovat egyszeribe megfékezte, majd a város istállójába hajította, ahol igazolt tulajdonosa átvetheti.

Gyászrovat

Somossy Béla dr., hajduböszörményi polgármester gyásza. Súlyos csapás érte dr. Somossy Bélát, Hajduböszörmény város polgármesterét. Felesége, született Öry Erzsébet 29 éves korában, október 7-én, Budapesten elhunyt. Dr. Somossy Béláné előkelő debreceni családból származott és Hajduböszörmény közönsége, mint odaadó hitvest, példás családapát és a város vezetőjének méltó társát ismerte és tisztelte. Elhunytá általán mély részvételt keltett nem csak Hajduböszörményben, hanem Debrecenben és a messze környéken is. Férjén, édesanyján kívül két gyermeke gyászolja dr. Somossy Bélánét.

Mangu Zolika 7 hónapos korában elhunyt. Temetése folyó hó 11-én délután 3 órakor lesz, Homok kert, Oláh Károly uca 49. számú háztól, a ref. egyház szertartása szerint, a Várad ucai temetőbe. A temetést Gebauer Károly és Tsa tem. int. rendezi.

Néhai Tóth Pistuka élt 1 hónapot. Temetése folyó hó 11-én délután 2 órakor lesz, a József kir. herceg u. 59. számú házunktól, a ref. egyház szertartása szerint, a Hatvan ucai temetőbe. A temetést Csúrka „Kezgyelet” tem. váll. rendezi.

Burai Irénke életének első évében elhunyt. Temetése folyó hó 11-én délután lesz, a Kossuth ucai temetőháztól, a ref. egyház szertartása szerint, a Kossuth ucai temetőbe. A temetést Fehértói tem. vállalata rendezi.

Nagy Margitka életének 3-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 12. napján délután 11 órakor lesz, a Hatvan ucai temetőháztól, a ref. egyház szertartása szerint tartandó énekeszó után, a Hatvan ucai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Beszélőújságot akarnak felállítani Debrecenben. A Fáklya beszélőújság vállalat legutóbb azzal a kérelemmel fordult Debrecen város polgármesteréhez, hogy egy beszélőújságot állítson fel a Városházán. A kérvényben a vállalkozók előadják, hogy a beszélőújság magyar találmány s a városban a hatóság által kijelölt ponton megafonon publikálnák a híreket. Dr. Csűrös Ferenc közművelődési tanácsnok most terjesztette dr. Vásáry István polgármester elé a Fáklya kérelmét, melyet a polgármester kiadott az elsőfokú közigazgatási hatóságnak, hogy a rendőrséggel együtt vizsgálják meg, nincs-e valami akadály a egy ilyen beszélőújságnak s ezzel kapcsolatosan tegyenek részletes szakvéleményt. Figyelemmel kell lenni ugyanis arra, hogy a város csendjét ne zavarják s csoportosulást ne idézzenek elő. Ugylátszik a Fáklya vállalat már más városokban is hasonló kérelemmel fordult az illető polgármesterekhez, mert legutóbb őt helyről kértek információt Debrecen várostól a beszélőújságra vonatkozólag.

A Legényegylet október hó 13-án vasárnap este nyolc órai kezdettel a Vigkedvü Mihály uca 4. szám alatti iskola emeleti nagytermében szüreti családias összejövetelt tart. Belépődíj nincs, de a szüretelés, minthogy a szülő kifagyott egy pengő. (Jószívvá fizesse mindenki, mert a szegény gyermekek felruházására gyűjtjük.) Műsor Császár fiúk és császár leányok felvonulása: Kozma Zoltán, Szabó Gábor, Maxim György, Petkó Mihály, Molnár István, Lakatos Mihály, Domokos Sándor, Forgács József, Nagy Sándor, Szorocsák János, Kovács Margitka, Petkó Jucika, Fejér Bözsike, Arany Jucika, Peknyó Mária, Sárkány Irmuska, Pataki Mancika, Petkó Margit, — Nesznál Mancika, Valach Jolánka. — Kácsa cigányok: Mokán Bandi és Kovács Jankó. Egyéb mutatványos számok.

Előbb a gyermekek verekedtek, azután a szülők is véres verekedésbe kezdtek

A tábla helyben hagyta az egyévi büntönbüntetést

Ez év áprilisében Demecser községben egy véres verekedés alkalmával Pámer György zenész veszekedés közben agyonverte egy vasvillával Mészáros Mihály földművest. Ezt a verekedési bűntényt tegnap tárgyalta felelővitelben a debreceni ítélőtábla.

Ennek a táblai tárgyalásnak az előzménye az, hogy Mészáros Mihály és Pámer György gyermekei tíz fillér miatt összeverekedtek. Helyesebben a Mészáros Mihály unokáját megverte a Pámer György fia, amiért aztán az öreg Mészáros Mihály megverte a Pámer György fiát. De ugyanekkor jött ki az udvarra Pámer György is és mikor látta, hogy a fiát bántalmazza Mészáros Mihály, gorombán rátámadt az öreg emberre és legazemberezte, amiből aztán erős szóváltás keletkezett. Különböző haragos viszonyban voltak a veszekedők. A veszekedés hevében Pámer György felkapott egy vasvillát és kétszer úgy fejbe sújtotta Mészáros Mihályt, hogy az ütések következtében Mészáros rövidesen meghalt.

A törvényszéki tárgyaláson az ügyész szándékos emberölés büntetével vádolta Pámer Györgyöt és csak a számos enyhítő körülmény tekintetében vételével ítélte a vádlottat egyévi börtönrre. Az ítélőtábla ezt az ítéletet helyben hagyta.

Eljegyzések. Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi napon a következő eljegyzéseket jelentették be: Majinka János—Asztalos Ilona, Balogh Ferenc—Kerek Róza, Becsei József—Nagy Erzsébet, Encs Mihály—Horváth Mária, Kucsora István—Kádas Emma, Kóta József—Török Eszter, Nagy András—Tóth Róza.

Születések. — Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi napon a következő születéseket jelentették be: Tóth Ferenc kocsi, leány Julianna, Lipsei József állványozó, fiú László, Vásárhelyi Ferenc gazdálkodó, f. Imre Bagi István állami rendőr, leány Ida, Szücs Lajos szerelő, leány Mária, — Dudás István kőműves, fiú Gyula.

Halálozások. Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi napon a következő halálozásokat jelentették be: Tóth István ref. 14 napos, József kir. herceg uca 59. szám. — Kató Mária ref. 2 éves, Bethlen uca 47.

Lopás az öltözőben. Fábiny Andrásné, Márton Kálmán uca 42. sz. alatti lakos, székgyári munkásnő, feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap este a munkásnők öltözőjében kikapott a zsebéből két arany karikagyűrűjét. F. A. és T. Zs. 1927. szeptember hó bevésével, továbbá egy ezüst pecsétgyűrűt Bandi bevésével. A rendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen tolvaj után.

Ledobta gyermekét a padlásról az uccára egy elmebeteg berlini szakács. Berlinből jelentik: A déli városrész egyik bérházában, tegnap este borzalmas gyilkosságot követett el egy Albert Vilmos nevű szakács. A negyvenéves férfi, pillanatnyi elmezavarásban a padlásra vitte két fiát, egy hét éves és egy kilencéves gyermeket. A szakács felesége nem volt odahaza s a szakács azt mondta a gyermekeknek, hogy játékokat fog lehozni a padlásról. A padlásra a szakács beköltötte a hét éves kisfiú szemé, majd hirtelen az ölébe kapta a gyermeket és a széles padlásablakon át az uccára dobta. A szerencsétlen gyermek szétzúzott tagokkal holtan terült el a járdán. Az örvényező szakács ezután az idősebb fiút akarta kidobni, a gyermek azonban hangos jajveszékével lerohant a padlásról. A szakács utánarohant, a házbeliek azonban lefogták és megkötötték. A szakács a háboruban megrokkant s gyakran voltak rémlátomásai.

x Hogy lehet szegényből gazdag ember? Ha sorsjegyet vesz a XXIII. M. kir. Osztálysorsjátékra. Az összes nyereményekért közel 8 millió pengőt fizet ki a M. kir. Osztálysorsjáték. A sorsjegyek árai: egész P 24.—, fél P 12.—, negyed P 6.—, nyolcad P 3.—. Sorsjegyek a főelárúsióknál korlátolt számban még kaphatók. Húzás már október 26. és 29-én.

x Művészi fényképek mesteri kidolgozásban láthatók Varga fényképész új kirakataiban, Piac uca 7.

x A takarékos és helyes gáztűzés bemutatása. A városi világítási vállalat egyrészt, hogy a gázfogyasztását, illetve használatát minél szélesebb körben terjessze és azt általánossá tegye, másrészt pedig, hogy a közönségnek bemutassa, hogyan kell gázzal takarékosan bánni, hogy a gázzámlák minél alacsonyabbak legyenek, s hogyan kell a főzést, sütetést praktikus és helyesen eszközölni, folyó hó 11-én és 12-én, a Royal-szálloda nagytermében, gázpropaganda bemutató fog tartani. Ez alkalommal reggel 9 órától, déli 1 óráig és délután 3 órától este 8 óráig, a Royal-szálloda termében felállított gáztakarékúhelyeken bemutatják a főzést, sütetést s ugyanakkor Budapestről erre az alkalomra leérkezett szakfőzők magyarázatokkal fog szolgálni és külön előadásban fogja ismertetni mindennap délután 5 órakor, miként kell a gázzal szakszerűen bánni és ugyancsak ez alkalommal be fogja mutatni, hogyan lehet egész nagy családi ebédet, rövid idő alatt, pár fillér költséggel elkészíteni. Felhívjuk a 11-én és 12-én, pénteken és szombaton tartandó ezen bemutató sütés-, főzés és előadására, főként a háziasszonyok figyelmét. Ez alkalommal tudatja a világítási vállalat, hogy a gázbevezetésére a legmegfelelőbb kedvezményeket nyújtja. Ott ahol nincsen gázvezeték, a háztulajdonosnak csak a felét kell megfizetnie a gázbevezetésének és ezt az összeget is öt év alatt fizetheti le, míg a másik felét, az illető fogyasztó fizeti meg, olyképpen, hogy mind havonta, köb méterenként 2 fillérrel többet fizet a gázért, míg a bevezetés reá eső fele összege kiegyenlítő nincsen. Ugyancsak ez alkalommal a legmodernebb gáztakarékúhelyek, gázresszandók, autógévserek stb. ki lesznek állítva és ezek is a legkönnyebb részletfizetési feltételek mellett kaphatók a világítási vállalatnál.

Csak egy mosolyt

Amerikai humor.

Amerikai magyar írja a következő humoros esetet:

Egyik newyorki kávéházban yankeek kártyáztak és egy pesti magyar — nem éppen a javából — állva kibicelt az egyiknek. Ez rászól:

— Kérem, engem izgat, ha valaki a hátam mögött áll. Ha érdeklő a játék, üljön le!

A magyar kibicé vállalt vont:

— No, ha én ülni akartam volna, akkor otthon maradtam volna Pesten.

Radikális gyógy mód.

— Elájult a feleséged, mikor megtagadtad tőle az új ruhát? — És hogy ébresztetted fel az ájulásából?

— Igen egyszerűen. Ráültem az új kalapjára.

Vigasztalás.

Beteg: En legjobban attól félek, doktor ur, hogy élve fognak eltemetni.

Orvos: Attól ne féljen, amíg én kezelem.

A fa- és fémpari szakiskola agilis igazgatósága elhatározta, hogy tanfolyamot szervez, melyen a kőműveseket arra készítik elő, hogy mester vizsgát tehesse. A tanfolyam költségeire az iskola segélyt kért a várostól is. Dr. Vásáry István polgármester a kérelmet szívesen teljesítette és 600 pengőt utalt ki a tanfolyam részére.

x Könyvújdonságok. Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan 3.60. Paleoloque: A cár országa, 3 kötet 3.90. Tóth M.: A ehrysantheum tenyészítése 20 fillér. Geoffrey: Az édes paprika. Regény, (moziban műsoron). Ezen könyvek kaphatók Antalffy József cégnél. Telefon 6-12. szám.

x A mezőkövesdi „matyó”-asszony, aki bámulatos gyorsasággal, öt-hat perc alatt készíti látogatói előtt matyó mintájú rajzait, munkaközben megtekinthető a Mansz. dísztermében, — Széchenyi uca 1. szám, emeleten. — Október hó tizenegyedikén pénteken és szombaton egésznap délelőtti 10—11 óráig és délután 2—félhat óráig. Belépődíj husz fillér.

x Rádió világmárkák, komolyabb hálózati készülékek és elektrodynamicus hangszórók kaphatók Tasnádi rádiólaboratóriumában, Piac uca 21. szám. (Sesztina-ház). Ugyanott variá akkumulátor töltő- és javító állomás.

— Halálos ágyán derült ki egy amerikai orvosról, hogy nem férfi. — hanem nő. Londonban nemrégiben nagy feltűnést keltett egy férfiruhába öltözött asszony leleplezése, akiről az angol rendőrség kiderítette, hogy éveken át félrevezette ismerőseit. Az illető asszony Barker ezredesnek nevezte magát, ezredesi egyenruhában járt és az angol faszista mozgalomnak is vezető alakja volt. Barker asszony esetét messze felülmúlja most egy amerikai asszony, aki néhány nappal ezelőtt halt meg egy newyorki kórházban. Az asszony szintén angol származású és hatvan évvel ezelőtt vándorolt ki Amerikába, ahol kezdettől fogva férfiruhában járt és mint Mayfield Viktor orvosdoktor szerepelt. Ohioiban jólmenő orvosi rendelője volt és hatvan éven át nem derült ki róla, hogy tulajdonképpen nő. Meg is házasodott és elvett egy fiatal leányt, aki később elvált tőle. „mert férje hűtlenül elhagyta”. A doktorról csak akkor derült ki, hogy nő, midőn néhány héttel ezelőtt súlyos betegen egy newyorki kórházba szállították. Az asszony halála pillanatáig sem volt hajlandó megmondani, hogy miért élt évtizedeken át férfi gyanánt.

Telefon 156. o Prima száraz, bükk és tölgy o Telefon 156.

tüzifa hasábosan, porosz kőszén

bányakösz telepen vagy hazaszállítva, legolcsóbb a Debreceni Faipar és Fafergalmi Részv. Társ.-nál Vágott fát leplombált zár kocsikban szállítunk.

Salétrom uca 5. sz.

Salétrom uca 5. sz.

Angol szövetekben vezet FELDHEIM IMRE Kossuth utca 6. szám

— Ráesett a boronára és felnyársalták a vaskampók. Nagykanizsáról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség áldozata lett Benkő József nagykanizsai gazda. Benkő szekeren lányával együtt a mezőről hazafelé indult. Az ülésen megcsúszott és olyan szerencsétlenül esett, teljes egészében hátával a boronára, hogy az valóságban felnyársalta a kiálló vaskampóival. Rettenetes sebeket szenvedett, mert a vaskampók keresztüldöfték a hátát, combját. Félóra múlva nagy vérvesztés folytán, anélkül, hogy eszméletre tért volna, kinszenvedett a kórházban.

— Egy asszony halálúgrása a harmadik emeletről. Budapestről jelentik: Tegnap este tíz órakor a Bulyovszky uca 28. számú ház harmadik emeletről levetette magát egy ötven év körüli asszony és szörnyethalt. A házbeliek közül senki sem ismerte az élet unt nőt, akiről a helyszínrre érkezett rendőri bizottság is csak annyit tudott megállapítani, hogy Olsovsky Ferenc nének hívják. A holttest mellett heverő kékításkában ugyanis egy cédulát találtak, amelyre ez a név volt írva. Az életunt asszony lakását és foglalkozását nem tudták megállapítani és a nyomozást most folytatja a nyomozást abban az irányban, hogy megállapítsa az életunt asszony közelebbi adatait. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

x Szilágyi nem hirtet, hanem olcsón árusítja legszebb kézimunka dolgait. Széchenyi uca 1. szám.

x Városunk leghíresebb ruhafestője és vegyíztetője. Biró, Bika-udvar, (aranyérmekkel kitüntetve).

— Lencz Géza képviseli az egyetemet Sopronban. A soproni teológia új ott hónapát most avatják fel. Ugyanakkor nyitják meg a soproni teológiát is, ahol több díszdoktor avatnak fel. — Közöttük Kiss Ferencet is. A debreceni Tisza István Tudományegyetem tanácsa és teológiai kara dr. Lencz Géza egyetemi tanárt küldötte ki, hogy az ünnepségeken az egyetemet képviselje.

— A feleségegyilkos Magyar Ágostont életfogytiglani fegyházra ítélték. Tegnap hozta meg a miskolci királyi törvényszék az ítéletet. Magyar Ágoston, miskolci munkás bűnperében, aki még 1927. évben megfojtotta a feleségét, aztán pedig bűnét eltökélendő megfojtott feleségét felakasztotta. A bűntett csak 1929-ben derült ki, amikor Magyar Ágostont vadházastársa feljelentette. Tegnap aztán meghozta az ítéletet a miskolci királyi törvényszék mely szerint a Magyar Ágostont életfogytiglani fegyházra ítélték.

— Gyermekklinikán gyógyították a gyöngyösi meg egy tüdőgyulladásos oroszánkülyköt. A narburgi gyermek-klinikán különös páciensét áptak két hónapon keresztül. Egy héthónapos oroszán betegedett meg tüdőgyulladásban és az orvosok az ápolónővérekkel együtt éjt nappallá téve fáradoztak a megmentésén. A fáradozásnak eredménye is volt: az oroszán ma átszállították az állatkertbe. A klinika azonban kijelentette, hogy több oroszán-páciens nem hajlandó befogadni.

— Egy nyolc évvel ezelőtti gyilkosság nyomára jöttek rá Grätz mellett. Az egyik Grätz melletti kis községben a csendőrség most állapította meg egy nyolc évvel ezelőtti gyilkosság részleteit. A megállapítás szerint nyolc évvel ezelőtt Stull István felakasztotta magát, holott most megállapítást nyert, hogy az öngyilkosnak vélt férfi felesége felbélrelte Haurecker Jánost és annak testvérét, akik azután előbb megfojtották Stull Istvánt, majd, hogy eltereljék a gyanút, hát egy fára felakasztották áldozatukat. A két gyilkost őrizetbe vették.

Páris divatos női az idén dália-színbe öltöznek

A divatkirály kiadta az új jel szót: Hosszu ruhák vakmerő kivágá sokkal!

(Páris.) Dália? Önök, hölgyeim és uraim bizonyára még nem tudják mi az: Dália. — Dália az új szín a téli divat számára. Jean Patou fedezte föl, aki ebben a pillanatban egyeduralkodó Párisnak és az egész világnak női divatja fölött. A fölfedezte szó talán nem is pontosan fejezi ki a dolgot — mert ez a szín már régebben is megvolt, a polgári ibolyaszín néven. De most az ibolyaszín Párisban csak Dáliának ismerik. — Ibolyaszínbe régebben öregedő hölgyek öltöztek. Mióta azonban „dáliának” hívják, a legfiatalabbak is csak dália színű ruhákat hordanak magukon.

Ma egész Panam (Páris környeztető neve) dáliába van bemártva. És főként lesz. Mert, hogy ezen a télen minden nő dália színű lesz, már kétséget sem szenved. Ez annál inkább így fog történni, mert most a női divat „renaissanceát” éljük. Önök talán még nem tudják ezt. Pedig Monsieur Jean Patou a téli divatról szóló „filozófiai” elmékedéseiben a leghatározottabban állítja a következő szavakkal: „meg vagyok győződve, hogy a magam részéről is nagyban hozzájárultam a nő renaissance-ához. Renaissance! A ruhák tehát nemcsak az embert teszik, hanem döntő befolyásuk van az erkölcsi és szellemi életre is! Monsieur Patou azt állítja, hogy igen, s ha ő mondja, akkor nem szabad kételkedni benne. Az új divatnak tehát nagy befolyása lesz az asszonyok gondolkodására és erkölcsére. Ez annyira bizonyos, mint a hogy egy asszonynak stíl-ruhában mindig más a föllépése és mások a gesztusai, mintha jumpert viselne magán. Az új divat egészen új fajta asszonyokat fog kitenyészteni.

Az „anyanélküli” időknek vége.

Vége annak az időnek, mikor az anyák rövid ruhákban úgy mentek lányaikkal, mintha tesvéreik lettek volna és igyekeztek a hozzájuk nem illő fiatalságot gesztusaikkal is utánozni.

Az új divat által megváltoztatott asszony a férfi szemében újra azt a képet fogja fölkelteni, a milyennek ez képzeltében — mert csak képzeltében ilyenek — az asszonyokat régebben látta. Olyanoknak, amilyenek a férfi Évát képezte, aki tudvalóval az ő oldalbortájából teremtődött.

Az új divat megmenti Franciaország legnagyobb iparát a hanyatlástól és megint Páristól teszi függővé minden országnak asszonyait. Mert már féltek, hogy ennek vége lesz. Két év előtt körkérésre az összes párisi nagy couturier-k azt választották, hogy ez a divaturalom már végét járja.

— Csak két-három évet még neki. — mondta maga Poirét is.

Az egyedüli, aki akkor is reménykedve válaszolt, Jean Patou volt.

Az igaz, hogy akkor még alig tekintették őt a divat birodalmában trónöröklésnek. — Azóta már kétségbevonhatatlanul királyi lépett elő. Ez az oka a „renaissance-nak” is. — A divat-renaissance ugyanis elsősorban Monsieur Pa-

tou kasszájának jelenti renaissance-át, aki úgy tudta ezt a nagy megújulást rendezni, hogy a nők egész eddigi garderobe-ja használhatatlanná vált. Egyszerre újra kinőtünk a ruhákból. Az új divat nyugodtan utánozhatja az 1890-iki divatot, vagy a háboru előtti éveinket, mi azonban nem vehetjük föl az 1928—29-iki ruháinkat, mert nevetségessé válnak régi divattuaknak látszunk. Micsoda vice!

Mert újra divatba jött a fűző is.

Monsieur Patou „filozófiai” elmékedései folyamán különösen határozott mondatban jelenti ki: „aki pedig nem hord fűzőt, annak én nem adok el ruhát”.

És melyik elegáns párisi asszony merné magát ennek a veszedelemnek kitenni. Gyorsan páncélba szorítanak tehát minden elegáns női derekat. Vissza akarja-e állítani Paton a rabszolgaságot, amelyre való rabszolgaság különben is ott szunnyadozik minden asszony kebelében? Vagy talán akarjuk ellen tenni az asszonyokat rabszolganővé? Azt hiszem, inkább az első lehetőségre kell gondolni. A nők egész emancipációja, az a la Gerconne öltözködés tulkorai volt, vagy csak félrevezetésre szolgált. Még nem tartunk itten. Tulságos nagy ugrás lenne ez két évtizednyi távolságból egyenesen a szabadságra. Még lesznek visszaesések. Az új „nőruha renaissance” a luxushoz köti a nőket és ez függőségüket és rabszolgaságukat jelenti.

Ezen a télen mindenesetre még különös dolgokat fogunk a női ruházkodás terén megérni. A kisérőknek és férjeknek az eddiginél is hosszabban kell majd várakozni, amíg önagysága felöltözik, amíg az uszályos ruhát is jól rákapcsolják. Türelmetlenségi viták lesznek ezért mindkét oldalról. És az asszonyoknak még több ravaszra és hízélgési tehetségre lesz szükségük, mint eddig, hogy a ruhájukhoz szükséges szintén megnövekedett pénzüsségeket férjjeiktől meg szerezzék. Mert a Patou-féle „ruha renaissance” sokkal nagyobb összegeket fog elnyelni, mint az ehhez mérten szerény háboru utáni évek divatjai. És különösen sokba fog kerülni a dekoltált hátak, mert a dália-ruhák elsősorban is arra szolgálnak, hogy a példátlan pervezitással decoltált hátaknak méltó keretet adjanak. Azt lehetne mondani, hogy az egész ruha rendkívül raffinált módon erre a kis meztelenségre van fölépítve, de úgy, hogy azt senki sem veszi észre. És lesznek még más dekoltázsok is, amelyek bizonyára el fogják rontani azoknak a kedvét, akik a ruha meghosszabodásában az erkölcsesség győzelmét próbálnák üdvözölni. De Monsieur Patou így akarja és nincs olyan erő, mely az ő akaratával szemben ma a világ divatos női között fel tudn ávenni a harcot.

C. G.

x Varrógép, kerékpár és ahoz alkatrészek, legolcsóbban beszerezhetők Eisenberger, Simonffy uca 1. szám.

Egyedül

Milyen jó akinek van párja,
Ki helyette az életharcot megvívja,
Kivel . . . ha az alkony leszáll,
Megosztja minden gondolatát.

Nekem is volt hűséges párom,
De helyette az életutját már én járom,
S azóta, jaj, ha leszál az alkonyat,
Nincs ki megismertse fáradt arcomat.

Igy van ez már jól s örökre így marad,
Szívem is kihűlt s nem üzenek a vágyak,
Igy volt megírva fölnt a csillagokba,
Csak ettől félttem . . . s ez volt a végzet utja.

GYÖNGYNE SÁNDOR ERZSI.

SPORTHIREK

A DEAC VASÁRNAPI ATLÉTIKAI VERSENYE

megmozgatja az atlétika híveit Debrecenben. A magyar—olasz nemzetközi verseny miatt Budapestre, nem lesz elsőosztályú verseny s így a bevezetett fővárosi atlétika valamennyien starthoz is állanak Debrecenben. A tegnapi számúban közölt versenyzőkön kívül a Csepeli MOVE jövevű spintere, Lázár Miklós és az országos gazdasz bajnok, Parczér Ferenc MAFC levezése érkezett be.

A verseny védnökségét Debrecen előkelőségei vállalták s többen ígérték meg részvételüket is az előkelőségek közül.

A verseny vasárnap délután 2 órakor kezdődik az Egyetemi Sporttelepen.

SALGÓ VEZETI A BOCSEKAY—UJPEST MÉRKÖZÉST

A vasárnap mérkőzések bírái:
I. liga,
Ferencváros—Budai 33-as: Iváncsics.
Nemzeti—Hungária: Majorszky.
Ujpest—Bocskay: Salgó I.
Pécs-Baranya—III. ker. FC: Krupitzer.
Somogy—Kispest: Vas.
Bástya—Attila: Schissler.

II. liga.

Kossuth—Rákospalota: Fehérvári.
Megyer—Bak TK: Hajós.
Zala-Kanizsa—Vasas: Boronkay.
Sabaria—Vác FC: Fodor E.
Soroksár—Turul: Vadnai.

DEBRECEN VÁROS SEGÉLYE A MASZ KELETI KERÜLETÉNEK

A Magyar Atlétikai Szövetség keleti kerülete tudvalóval október 6-án rendezte meg Debrecenben a kegyeleti stafétaversenyt. A stafétaverseny megrendezésére most dr. Vásáry István polgármester 200 pengős segélyt utalt ki. Ezzel kapcsolatban a polgármester értesítette a MASZ keleti kerületét, hogy a megadott 200 pengő a város pénztáránál rendelkezésre áll.

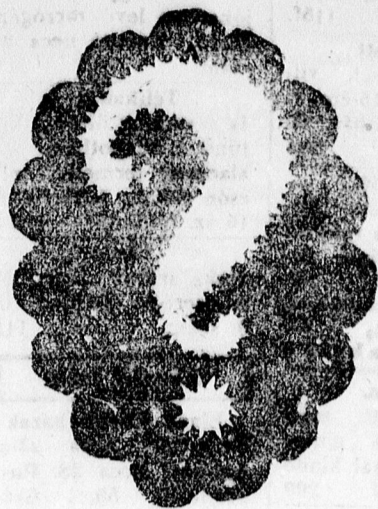
FELHÍVÁS

Felhívom a D. Husos összes játékosait, hogy ma, péntek este fél 8 órára a Pesti-féle vendéglőben megjelenjen szíveskedjenek. — Intéző.

x Legújabb színesfotóbróm, 321 hangulatu képeslapok megérkeztek. 6 és félx9 fényképezőgépek 4 pengő, ucat lemez hozzá 1 pengő 30 fillér. 4 és félx6 fényképezőgépek 1 pengő 50 fillér, pár nap múlva, Springer papír fotoszakultéban.

— Nagy lutheránus ünnepségek lesznek vasárnap Sopronban. Vasárnap többszörös lutheránus ünnepségek lesznek Sopronban, mint a lutheránus teológia ünneplés megnyitása, hit-tudományi internátus felavatása stb., melyen Sopron képviselője, Herrmann Miksa volt miniszter is részt vesz.

NEM KÉRDÉS

HA HIRDETNI AKAR, CSAKIS OLYAN LAPOKBAN HIDESEN, MELY LAPOK PÉLDANYSAMUKNÁL FOGVA A NAGYKÖZÖNSÉG MINDEN RÉTEGÉHEZ ELJUTNAK. EMINENS ÉRDEKE A KERESKEDŐNEK, IPAROSNAK, HOGY EZEKET A LAPOKAT KERESSE FEL

HA HIRDETNI AKAR

HIRDETÉSEK EGYEDÜLI FELVÉTELI HELYE: JÓZSEF KIR. HERCEG UCCA 1. ARANY-BIKA ÉPÜLET. „DEBRECZEN”, „TISZÁNTULI HIRLAP”, „DEBECENI HÉTFŐI UJSÁG” és „BIHAR” KIADÓHIVATALBAN.

Gazdaság - ipar - kereskedelem

Felhívás a mezőgazdasági hitelakcióra jelentkezőkhöz

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara közli az érdekeltekkel, hogy az eddigi különböző mezőgazdasági hitelakciók jelentkezői során a Tiszántúli gazdái nemcsak tanácskérésrel fordultak a kamarához, hanem sokan konkrét hitelkérelmeket is a kamarához küldték. A kamara ugyanilyen ügyekben is készséggel áll a gazdák támogatására, de az így beküldött konkrét hitelkérelmeknél el nem kerülhető a késelem, mert míg azt a kamara rendeltetési helyére, 100 holdon felüli birtokosoknál a Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetke-

zethez, vagy 100 holdon aluli birtokosoknál a területileg illetékes Országos Központi Hitelszövetkezeti fiókhoz eljuttatja, idő telik.

Felhívja tehát a kamara az ezután folyósításra kerülő gazdhitelakcióban részesülni óhajtókat, hogy tájékoztatás tanácskérésükkel bármikor továbbra is bizalommal forduljanak a kamarához, ahol kérelmük gyors elintézésre fog találni, de konkrét hitelkérelmeiket mindenkor közvetlenül az erre illetékes szövetkezeti hitelszervekhez nyújtják.

Október 31-ig kell kérni a régi betegségbiztosítási járulék 50 százalékanak törlési kedvezményét

A Kereskedelmi és Iparkamara már felhívta iparos és kereskedő érdekeltségének a figyelmét azokra a kedvezményekre, amelyek a 4020. eln. 1929. N. M. M. sz. rendelet a régi betegségbiztosítási járulékok és azok után számított késelemi pótlékok törlése tekintetében kaphatók. Kívánatos, hogy a járuléktartozással hátralékban levő munkaadók a kivételes méltányosságból adott kedvezményrel valóban éljenek is, mert ilyen vagy hasonló kedvezményre a jövőben nincs kilátás. A Kereskedelmi és Iparkamara ujonnan és nyomatékosan felhívja ezért iparos és kereskedő munkaadó érdekeltségét e kedvezmények igénybevételére.

A 4020. eln. 1929. N. M. M. sz. rendelet által nyújtott kedvezmények a következők:

1. Törölni kell azokat a betegségbiztosítási járulék és e járulékok késelemi pótlékából származó tartozásokat, melyeket 1925. évi január hó 1. napját megelőző időre róttak ki. E hátralékok törlése hivatalból eszközölendő.

2. Ötven százalék erejéig kell törölni azokat a betegségbiztosítási járulékokból és e járulékok késelemi pótlékából származó tartozásokat, amelyeket az 1925. évi január hó 1. napjával kezdődő és 1926. évi december hó 31. napjával végződő időre róttak ki. Ezt a törlést a féltek külön kell kérnie s kérvényét az illetékes kerületi pénztárnál 1929. október hó 31-ig kell benyújtani. A kérelmet indokolni kell. Ezek az indokok a következők:

a) A tartozás teljes összegének be-

hajtása, a tartozásban lévő üzemének vagy vállalatának anyagi megrázkódását okozná.

b) Foglalkozásának folytatását lehetlenné tenné, vagy lényegesen megnehezítené.

c) Kérelmezőnek és családjának megélhetését veszélyeztetné.

3. Az 1927. évi január hó 1. napjával kezdődő és 1928. évi december hó 31. napjával végződő időre kirótt betegségbiztosítási járulékokból keletkezett tartozások után a késelemi pótlékokat törölni kell, ha az egész járulékhátralékot a tartozásban lévő 1929. évi december hó 31. napjáig megfizeti.

A marhalevelek új illetéke.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 35.000—29. F. M. rendeletével 1929. július hó 1-től kezdve a marhalevelek illetékét következőképp állapította meg: 1. Minden juh, kecske, továbbá a félévesnél fiatalabb malac után az új járulat 22 fillér. Minden további juh, kecske vagy malac után 10 fillérrel több. 2. Minden félévesnél idősebb vagy hizott sertés után az új járulat 72 fillér. Minden további sertés után 60 fillér. 3. Minden kétévesnél fiatalabb ló, szarvasmarha, borjú vagy bivaly után, továbbá korukra való tekintet nélkül minden szamar, öszvér után az új járulat 72 fillér. 4. Minden kétévesnél idősebb ló, szarvasmarha vagy bivaly után az új járulat 1 pengő 12 fillér.

Terménytőzsde

Csikágóbból és Liverpoolból újabb ár-emelkedést jelentettek, úgyhogy ennek hatása alatt már a megnyitáskor a tegnapi zárlatnál magasabb árnívón indult meg a forgalom. A javuló tendenciát még fokozta az a körülmény, hogy a vidéki kínálat csaknem teljesen megszűnt és hogy a malmok, úgy a határidős forgalomban, mint a készáruipiacon, továbbra is nagy fedezővásárlásokat bonyolítottak le, tekintve, hogy a külföldre eladott nagy liszt-tételeiket iparkodnak fedezni.

A készáruipiacon a kínálat erős megcsappanásával szemben a malmok ma is nagy vételkedvet tanúsítottak, nagyobb forgalom azonban nem alakult ki, mert a kínálat tartózkodása következtében ritkán került sor üzletkötésre. Az irányzat szilárd volt és buza ára 38 vagonra rugó forgalom mellett 20 fillérrel emelkedett. A rozs iránt is nagyobb kereslet mutatkozott, úgyhogy közel 30 vagon kelt el a tegnapi zárlatnál 15 fillérrel magasabb áron.

A takarmányipiacon szilárd volt a tengeri és a másodrendű zab, amelyeknek ára 25 fillérrel emelkedett. Förgalmuk nem volt nagyarányú. Árpából változatlan áruk mellett bonyolítottak le kisebb üzleti forgalmat. A magpiac üzletlenné, a lisztárak nem változtak.

A készáruipiac hivatalos árjegyzései:

Buza tiszai 77 kg-os 22.80—23.05, 78 kg-os 22.90—23.20, 79 kg-os 23.35—23.60, 80 kg-os 23.50—23.75, felsőtiszai 77 kg-os 22.25—22.55, 78 kg-os 22.45—22.75, 79 kg-os 22.70—22.95, 80 kg-os 22.75—23.00, fejmégyei, 77 kg-os 22.00—22.20, 78 kg-os 22.15—22.45, 79 kg-os 22.50—22.70, 80 kg-os 22.60—22.80.

Pestvidéki rozs 16.50—16.70, egyéb rozs 16.50—16.70, takarmányárpa I. 15.75—16.50, takarmányárpa II. 15.25—15.75, felsőmagyarországi sörárpa 19.50—21.00, egyéb sörárpa 17.50—19.00, repce 51.00—53.00, tengeri 18.75—19.25, zab I. 15.00—15.50, zab II. 14.00—14.25, korpá 11.00—11.25, lucernamag 110—130, lóheremag 90—100, lóheremag nagy arankás 70—80.

A határidőpiac hivatalos árjegyzései: Magyar buza októberre 22.63—22.68 (22.84), márciusra 24.93—25.15 (25.14), márciusra 24.93—25.15 (25.14), májusra 25.72—25.94 (25.94). Magyar rozs októberre (16.80), márciusra 19.10—19.35 (19.29). Tengeri májusra 18.01—18.35 (18.28).

VÁSÁROK SORRENDJE:

Október 11-én. Egerág, Kurd (sertésvásár nincs). Marha- és sertésvásár: Szarvas.

Október 12-én. Beszterzsg. Állatvásár: Elek, Hódmezővásárhely. Lóvásár: Szarvas.

VALUTÁK.

Argentína font	27.70
Belga frank	79.85
Cseh korona	16.98
Dinár	10.07
Dán korona	152.85
Dollár	574.20
Francia frank	22.55
Lei	3.40
Lira	30.10
Lengyel zloty	64.35
Leva	4.16
Német márka	136.80
Norvég korona	152.85
Osztrák schilling	80.65
Svájci frank	110.60
Svéd korona	153.75
Spanyol pezeta	85.10

x Vidéki útkra a Fortuna bérautó vállalatnál rendelhet autót. Csapó u. 10. szám. Telefon 320.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyedüli felvételi hely: József kir. herceg utca 1. Arany Bika épület. Egyszer fizet és két lap: a DEBRECZEN és TISZÁNTULI HIRLAP közli apróhirdetését. — Apróhirdetésekre telefonon felvilágosítást a 7-89. telefonszámunk alatt kaphat.

Betöltendő állás férfiak részére

Kovács és kerégyártó vagyok, saját számszámmal rendelkezők, traktort kezelők gazdaságnál állást keresnek. Cím: Tornayos-B. g. 58. u. p. Hajdúsámson. 270

Kifutófiú felvétetik, Koncz kelme festő nagyüzemében, Péterfia u. 30. 277

Fodrászegéd azonnal beléphet, — Késes ucca 3. 283

Elsőrendű mészáros legényt, tőkéhez keres, Gosztonyi, Miskolc. 288

Egy kifutófiú felvétetik, — azonnal, Belvárosi cipőárúházban. 287

Jó munkás csizmadiasegéd felvétetik, Kút ucca 1. sz. alatt. 268

Ügyes intelligens urakat alkalmas alkalmazásra, — könyvkiadó felvesz, — Böszörményi út 19. 257

Ügyes fiút pékségbe, mindenesnek felveszek, Csapó ucca 39. szám. 304

Betöltendő állás nők részére

Főzni tudó mindenes felvétetik, — Péterfia ucca 46. szám. első emelet. 298

Irógépés kisasszonyt ki háztartásban segítkezik, keres garson gazdálkod. Cím: Karcag. Postafiók 9. 302

Jókereső mindenestől 15-ére jó fizetéssel felvétetik. — Magyar Ruháipar 14a.

Ügyes leány jó fizetéssel felvétetik, Varga ékszerésznél. Mester u. 12. 267

Bútorok

Kártyos munkák, újak, javítások, legolcsóbban készülnék, Varga, Piac u 44. sz. udvarban. 43.

Eladó fehérháló, darabonként is, székek, asztalok, s nagy stélázi, női kezekpár, porcellán edények, etcezigok, Csillag ucca 21. szám. 156

